

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/B/2020/36114651036070916

Komparácia daňového systému Slovenskej a Českej republiky
so zameraním na daň z príjmu

Bakalárska práca

2020

Daniela Červeňová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/B/2020/36114651036070916

Komparácia daňového systému Slovenskej a Českej republiky
so zameraním na daň z príjmu

Bakalárska práca

Študijný program: financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra financií

Vedúci záverečnej práce: Ing. Jana Kušnírová, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru.

.....

podpis študenta

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela veľmi pekne pod'akovať vedúcej mojej bakalárskej práce Ing. Jane Kušnírovej, PhD. za jej odborné vedenie a rady, vecné pripomienky, ochotu a usmernenia, ktoré mi boli nápomocné pri vypracovaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

ČERVENŇOVÁ, Daniela: *Komparácia daňového systému Slovenskej republiky a českej republiky* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií NHF – vedúci záverečnej práce: Ing. Jana Kušnírová, PhD., Bratislava: NHF EU, 2019, 60 s.

Cieľom bakalárskej práce je komparácia daňových systémov Slovenska a Česka a vyzdvihnutie ich spoločných a odlišných znakov a na základe vybraných ukazovateľov posúdiť výšku daňového zaťaženia v daných krajinách. Záverečná práca je rozdelená do štyroch hlavných častí. V prvej časti sa venujeme súčasnej situácii v porovnávaných krajinách, zameriavame sa na teoretické východiská, základné charakteristiky daňových systémov, delenie daní v oboch daňových sústavách a hlbšie skúmame a venujeme sa dani z príjmov v oboch krajinách. Druhá časť sa venuje popisu čiastkových cieľov na dosiahnutie hlavného stanoveného cieľa. V tretej časti popisujeme metodiku a metódy skúmania záverečnej práce. Štvrtá kapitola prináša charakteristiku daňovej harmonizácie v oboch krajinách, komparáciu daňových systémov z makroekonomického a mikroekonomického hľadiska a nakoniec samotnú komparáciu zameranú na daň z príjmu fyzických osôb zo závislej činnosti, zo živnosti a príjmov z prenájmu nehnuteľností. V záverečnej časti sú zhrnuté výsledky komparácie zdanenia fyzických osôb na Slovensku a v Česku.

Kľúčové slová:

daňový systém, daň z príjmov fyzických osôb, daňové zaťaženie, Slovenská republika, Česká republika

ABSTRACT

ČERVENŇOVÁ, Daniela: *Comparison of the tax system of the Slovak Republic and the Czech Republic* – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy, Department of Finance NHF – Supervisor: Ing. Jana Kušnírová, PhD., Bratislava: NHF EU, 2019, 60 p.

The aim of a Bachelor's thesis is the comparison of tax systems in Slovakia and the Czech Republic as well as the emphasis of their common and contrasting indications. Also, based on the chosen indicators, we analyse the height of the tax burden in those countries. The thesis is divided into four main parts. The first part deals with a present situation in compared countries, we focus on theoretical recourses, basic characteristics of tax systems, a division of taxes in both tax systems but also, we deeply examine and pay attention to the income taxes in these two countries. The second part is devoted to the description of partial objectives to achieve the main given goal. In the third part, we describe a methodology and methods of research of the Bachelor's thesis. The fourth chapter brings the description of the tax harmonization in the two countries, the comparison of tax systems from both, macroeconomic and microeconomic points of view and in the end, the comparison itself focused on the personal income tax from a dependent activity and also from trade and rental incomes. In the final part, there are summarized and evaluated the comparison results of personal taxation in Slovakia along with the Czech Republic.

Keywords:

tax system, personal income tax , tax burden, Slovak Republic, Czech Republic

Obsah

ÚVOD.....	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	10
1.1 Daňový systém	10
1.2 Daň, kritériá členenia daní	11
1.3 Základné a vedľajšie znaky daní	14
1.3.1 Základné znaky daní	14
1.3.2 Vedľajšie znaky daní	15
1.4 Funkcie daní	16
1.5 Daňový systém Slovenskej republiky	17
1.5.1 Súčasná daňová sústava SR:	18
1.5.2 Daň z príjmov fyzickej osoby	19
1.5.3 Daň z príjmov právnickej osoby	21
1.6 Daňový systém Českej republiky	23
1.6.1 Daň z príjmov fyzických osôb	25
1.7 Daň z príjmov právnických osôb	27
2 Cieľ práce	29
3 Metodika práce a metódy skúmania	30
4 Komparácia daňových systémov Slovenskej a Českej republiky so zameraním na daň z príjmu	32
4.1 Harmonizácia daní v Európskej únii	32
4.2 Porovnanie daňových príjmov štátnych rozpočtov Slovenskej a Českej republiky 34	
4.3 Daňové príjmy štátnych rozpočtov v Slovenskej a Českej republike	35
4.4 Vývoj daňových príjmov v SR.....	37
4.5 Vývoj daňových príjmov v ČR	39
4.6 Daňové zaťaženie a jeho meranie v Slovenskej a Českej republike	41
4.7 Daňové zaťaženie práce	44
4.8 Komparácia zdanenia príjmov fyzických osôb v SR a ČR	46
4.8.1 Zdanenie príjmov zo závislej činnosti	46
4.9 Zdanenie príjmov z podnikania – Príklad 3	50
4.10 Zdanenie príjmov z prenájmu nehnuteľností – príklad 4	52
Záver	54
Zoznam použitej literatúry	57

Zoznam tabuliek

TABUĽKA 1: DAŇOVÁ SÚSTAVA SR.....	18
TABUĽKA 2: DAŇOVÁ SÚSTAVA ČR.....	24
TABUĽKA 3: DAŇOVÁ ÚĽAVA NA VYŽIVOVANÉ DIEŤA ZA ROKY 2017 A 2018	26
TABUĽKA 4: VÝPOČET DAŇOVEJ POVINNOSTI ZAMESTNANCA	47
TABUĽKA 5: VÝPOČET DAŇOVEJ POVINNOSTI ŽENATÉHO ZAMESTNANCA	49
TABUĽKA 6: ZDANENIE PRÍJMOV Z PODNIKANIA	51
TABUĽKA 7: ZDANENIE PRÍJMOV Z PRENÁJMU	52

Zoznam grafov

GRAF 1: PRÍJMY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU SR	34
GRAF 2: PRÍJMY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU ČR.....	35
GRAF 3: DAŇOVÉ PRÍJMY SR 2018.....	36
GRAF 4: DAŇOVÉ PRÍJMY ČR 2018	37
GRAF 5: VÝVOJ DAŇOVÝCH PRÍJMOV SR.....	38
GRAF 6: VÝVOJ DAŇOVÝCH PRÍJMOV SR (% K HDP).....	38
GRAF 7: VÝVOJ DAŇOVÝCH PRÍJMOV ČR	39
GRAF 8: VÝVOJ DAŇOVÝCH PRÍJMOV ČR (% K HDP)	40
GRAF 9: VÝVOJ DAŇOVEJ KVÓTY SR	42
GRAF 10: VÝVOJ DAŇOVEJ KVÓTY ČR.....	43
GRAF 11: VÝVOJ DAŇOVÝCH KLINOV	46

Zoznam obrázkov

OBRÁZOK 1: FÁZY HARMONIZÁCIE DANÍ V EÚ	32
--	----

ÚVOD

V bakalárskej práci porovnáваме daňový systém dvoch susediacich štátov, ktoré sú historicky silno späté, a to Slovenskej republiky a Českej republiky a zameriavame sa na komparáciu zdanenia príjmov fyzických osôb v daných krajinách. Pod pojmom komparácia rozumieme metódu poznávania, hľadania spoločných a odlišných črt u sledovaných javov. Hlavným pozorovaným javom je práve zdanenie príjmov fyzických osôb.

V súčasnosti tvorí daň najdôležitejšiu príjmovú zložku verejných rozpočtov. Nebolo tomu vždy tak. Napríklad v období rímskej spoločnosti boli dane až štvrté v poradí ako príjmová zložka. V danom období boli hlavnými zdrojmi príjmov predovšetkým vojny, clo a pôžičky na vedenie vojen a štátny majetok. V súčasnom období je daň žiadúcim nástrojom hospodárskej politiky štátu.

Bakalárska prácu sme rozdelili do štyroch kapitol, ktoré obsahujú niekoľko podkapitol a sú tvorené teóriou a praxou. V teoretickej časti sa venujeme definícií a vymedzeniu základných pojmov daňovej teórie a popisu základných znakov a funkcií daní, ďalej popisujeme štruktúru súčasných daňových sústav v oboch krajinách a základné špecifiká zdanenia fyzických a právnických osôb v skúmaných krajinách.

V praktickej časti popisujeme harmonizáciu daňových systémov Slovenska a Česka, ktoré obidva sú členskými štátmi Európskej únie. Ďalej skúmame vplyv daňových príjmov štátneho rozpočtu za rok 2018 v oboch krajinách. A nakoniec sa dostávame k najdôležitejšej časti bakalárskej práce a to k opisu spôsobu výpočtu zdanenia fyzickej osoby pre obe krajiny a porovnáваме rozdiely zdanenia fyzických osôb na základe modelových príkladov. Príklady sme zostavili z rôznych situácií ako zdanenie príjmov zo závislej činnosti, príjmov z podnikania a príjmy z prenájmu nehnuteľností, aby sme mohli lepšie posúdiť, ktorý štát má výhodnejšie podmienky a naopak, v ktorom štáte nesie daňovník vyššiu daňovú záťaž.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Daňový systém

Daňové systémy sa vo všetkých krajinách vyvíjajú pod vplyvom viacerých činiteľov. Ekonomických, politických, sociálnych, historických a pod. Daňový systém daného štátu predstavuje súhrn všetkých daní, ktoré v danom štáte existujú. Na daňový systém sú kladené isté národohospodárske a politické požiadavky. Úlohou daňového systému je plnenie týchto požiadaviek definovaním funkcií jednotlivých daní. Daňový systém zahŕňa sústavu daní, právne, organizačne a technicky konštituovaný systém inštitúcií, ktoré zabezpečujú správu daní, ich vyrubenie, vymáhanie a kontrolu. Ide o systém nástrojov, metód a pracovných postupov, ktoré tieto inštitúcie uplatňujú vo vzťahu k daňovým subjektom, prípadne k ďalším osobám. Na tvorbe a usporiadaní daňového systému sa zároveň podieľajú aj niektoré ďalšie faktory, ako napríklad dlhodobé (demografické, technologické a ekologické zmeny) a krátkodobé faktory (napríklad následok výsledku volieb).

Všeobecné požiadavky kladené na daňové systémy sú: spravodlivosť, ekonomická efektívnosť, prehľadnosť a právna perfektnosť, flexibilita, pozitívne ekonomické pôsobenie na subjekty, daňová istota.

Základnými charakteristikami daňového systému sú *otvorenosť, abstraktnosť, dynamickosť a adaptabilnosť*. **Otvorenosť** znamená určitý vzťah medzi daňovým systémom a jeho okolím, medzi ktorými neustále prebieha výmena informácií prostredníctvom poprepájaných väzieb. **Abstraktnosťou** chápeme to, že daňový systém je výsledok používania teoretických poznatkov rôznych ekonomických škôl spolu s praktickými skúsenosťami, ktoré boli uplatňované v určitom historickom období. **Dynamickosťou** daňového systému chápeme, že existuje určité časové oneskorenie medzi vstupom a reakciou na tento vstup. Toto časové oneskorenie nazývame doba reakcie. A posledná **adaptabilnosť** nám charakterizuje schopnosť daňového systému reagovať na zmeny prebiehajúce vo vnútri systému ako aj na zmeny v okolí.

Autor Joseph E. Stiglitz sformuloval 5 požadovaných vlastností optimálneho daňového systému:

- „požiadavka ekonomickej efektívnosti – daňový systém by nemal byť v rozpore s efektívnou alokáciou zdrojov. Dane by nemali spôsobovať veľké distorzie v cenách a úžitku rôznych druhov činností. Distorzie vedú k substitúcii a čím je substitučný efekt väčší, tým je väčšie tzv. nadmerné bremeno dane,
- požiadavka administratívnej jednoduchosti – daňový systém by mal byť čo najjednoduchší a relatívne nenákladný z hľadiska správy,
- požiadavka flexibility – daňový systém by mal byť schopný ľahko a v niektorých prípadoch automaticky sa prispôbovať zmeneným ekonomickým podmienkam,
- požiadavka politickej priehľadnosti a zodpovednosti – daňový systém musí byť priehľadný v tom zmysle, že daňovník by mal vedieť na čo a prečo platí dane. Iba tak môže politický systém vo svojom rozhodovaní odrážať preferencie jednotlivcov,
- požiadavka spravodlivosti – daňový systém by mal byť spravodlivý v prístupoch k rozdielnym jednotlivcom.“¹

Tieto a ďalšie požiadavky môžu poslúžiť ako kritéria odhadu kvality daňového systému. Jednotlivé ciele nemusia byť vždy v súlade, ale ak sú v rozpore musí daňový systém nájsť určitý kompromis.

1.2 Daň, kritériá členenia daní

Z ekonomického hľadiska predstavujú dane nástroj na redistribúciu národného dôchodku, ktorý je realizovaný pomocou verejných rozpočtov. Schultzová definuje daň ako: „*Povinnú, zákonom určenú, neekvivalentnú, zvyčajne sa opakujúcu platbu, ktorú daňové subjekty odvádzajú štátu v určenej výške a v stanovenom termíne.*“²

Podľa OECD sú dane: Daň je povinný finančný odvod z príjmu, zdrojov alebo tovaru fyzických alebo právnických osôb, ktorý sa používa na financovanie verejných výdavkov.

---

¹ <https://www.euroekonom.sk/poziadavky-na-danovy-system-a-danove-principy/>

² Schultzová, A. a kolektív: Daňovníctvo, daňová teória a politika I, Bratislava 2018, s. 35

Dane reprezentujú jeden druh príjmov verejných štátnych rozpočtov, ktoré možno rozdeliť na:

- dane,
- poplatky,
- pôžičky,
- dary.

Daň predstavuje transfer, ktorý presúva finančné prostriedky od súkromného k verejnému sektoru.

„Daň je definovaná ako *povinná, nenávratná, zákonom určená platba do verejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentná. Daň sa pravidelne opakuje v časových intervaloch (napr. každoročne platená daň z príjmu), alebo je nepravidelná a platí sa za určitých okolností (napr. pri každom prevode nehnuteľnosti).*³

Neúčelovosťou dane môžeme chápať fakt, že konkrétna daň v konkrétnej výške nemá financovať určitý vládny projekt, iba ak sa stane časťou (zložkou) celkového príjmu verejného rozpočtu, z ktorého budú financované rôzne verejné potreby. Neekvivalentnosťou chápeme, že platiteľ dane nemá nárok na protihodnotu vo výške, ktorá zodpovedá výške dane.

Dane možno členiť podľa rôznych hľadísk. Niektoré z nich uvedieme nižšie:

Podľa vzťahu medzi veľkosťou dane a veľkosťou daňového základu:

- **Dane bez vzťahu k daňovému základu** sú dane z hlavy, neexistuje pri nich žiadna závislosť, vzťah medzi základom dane a jej výškou. Ide o použitie paušálnej daňovej sadzby.
- **Dane špecifické** sú stanovené podľa množstva jednotiek daňového základu. Možno ich nazvať aj jednotkové dane. Patria sem napr. spotrebné dane, dane z nehnuteľností, pozemková daň a iné.
- **Dane ad valorem**, ich výška sa určuje podľa hodnoty daňového základu.

---

³ Kubátová, K.: Daňová teória a politika, Praha, 2010, s. 15

Klasifikácia daní OECD člení dane do šiestich skupín a tieto skupiny obsahujú ďalšie podskupiny:

- dane z dôchodkov, ziskov a kapitálových výnosov,
- príspevky na sociálne zabezpečenie,
- dane z miezd a pracovných síl,
- majetkové dane,
- dane z tovarov a služieb,
- ostatné dane.

Klasifikácia podľa územného aspektu určenia daní:

Tu patria dane, ktoré sú príjmom:

- štátneho rozpočtu,
- rozpočtu vyššieho územného celku,
- rozpočtu mesta alebo obce.

Klasifikácia podľa vplyvu daní na daňové subjekty:

- priame dane – daňovník ich platí priamo a bezprostredne z príjmu alebo majetku, ich platenie nie je presúvané na iný subjekt,
- nepriame dane – prejavujú sa pri predaji tovaru alebo poskytnutí služby, ich dopad sa presúva na konečného spotrebiteľa, ktorý túto daň platí v cene nakúpeného výrobku alebo služby.

Klasifikácia podľa predmetu dane:

- dôchodkové dane,
- dane zo spotreby,
- dane z majetku.

Klasifikácia podľa stupňa progresie:

„Táto klasifikácia je dôležitá z hľadiska spravodlivosti. Zaujíma nás ako sa vyvíja a mení miera zdanenia a to celková alebo osobitných daní s rastom dôchodku.

- proporcionálne dane - s rastom dôchodku sa miera jeho zdanenia nemení, t.j. poplatník platí rovnaké % svojho dôchodku ako daň, bez ohľadu na výšku dôchodku,

- progresívne dane – s rastom dôchodku miera zdanenia rastie, t.j. poplatník platí tým väčšiu časť svojho dôchodku ako daň, čím je dôchodok vyšší,
- regresívne dane – s rastom dôchodku miera zdanenia klesá, t.j. poplatník platí tým menšiu časť svojho dôchodku ako daň, čím je jeho dôchodok vyšší.“⁴

1.3 Základné a vedľajšie znaky daní

Podľa rozhodujúcich črt daní rozdeľujeme tieto znaky na znaky základné (predmet dane, subjekt dane, základ dane a sadzba dane) a vedľajšie, ktoré konkretizujú osobitné dane (určenie správcu dane, minimálna výška dane, nezdaniteľné daňové minimum, zaokrúhľovanie dane atď.).

1.3.1 Základné znaky daní

Predmet dane môže mať rôzne formy, napríklad zisk, mzda, iný príjem, majetok atď., východiskom jeho určenia je daňová povinnosť, ktorá vzniká daňovému subjektu. Zákonodarca určuje, že predmet dane je vymedzený osobitne pri každej dani. Toto vymedzenie nazývame aj pozitívne vymedzenie predmetu dane. Negatívne vymedzenie dane sa týka poniektorých vybraných činností, okruhov a pod., ktoré predmetom dane nie sú. Špeciálny režim existuje pri daňových oslobodeniach, ktoré sú zákonom určené a daňové úľavy, ktoré sú vyňaté z predmetu dane.

Subjekt dane je ten, kto má povinnosť platiť daň, čiže fyzická osoba alebo právnická osoba. Rozlišujeme daňovníka, platiteľa dane, daňového dlžníka, zdaniteľnú osobu a daňového rezidenta alebo nerezidenta.

- Daňovník - osoba, ktorá priamo za seba odvádza daň do štátneho rozpočtu a toto bremeno nemožno preniesť na druhý subjekt.
- Platiteľ dane – osoba, ktorá má na starosti odvedenie dane správcovi dane, túto daň si započíta do ceny výrobku alebo poskytnutej služby. Daňové bremeno je teda prenášané z platiteľa dane na iný subjekt.
- Daňový dlžník – môže ním byť fyzická alebo právnická osoba, ktorej sa utvorila daňová povinnosť. Tento pojem je používaný pri zdaňovaní tovarov, ktoré podliehajú spotrebným daniam.

---

⁴ Kubátova, K.: Daňová teorie a politika, Praha 2010, s.29

- Zdaniteľná osoba – akákoľvek osoba podnikajúca nezávisle, nekladie sa tu dôraz na účel alebo výsledok danej činnosti.
- Daňový rezident – tuzemec, ktorý má vzťah ku štátnemu územiю a vzniká mu daňová povinnosť.
- Daňový nerezident – subjekt nemajúci trvalý pobyt alebo sídlo v tuzemsku, ktorého daňová povinnosť je ohraničená na zdanenie takých príjmov alebo majetku, ktoré sa nachádzajú v tuzemsku.

Základ dane – vypočíta sa z neho samotná daň, je to teda kvantitatívne vyjadrenie konkrétneho predmetu dane. Základ dane sa líši výpočtom, ktorý závisí od konkrétne danej dane.

Sadzba dane vyplýva z číselného základu dane. V praxi rozoznávame pevnú sadzbu dane (napr. pri selektívnych daniach zo spotreby, resp. poniektorých daní z nehnuteľností a pod.) a percentuálnu sadzbu dane (napr. daň z príjmov FO).

Percentuálna sadzba môže mať podobu proporcionálnej (lineárnej), progresívne kĺzavej sadzby a degresívnej (hraničnej) sadzby dane.

Podľa daňovej teórie existujú ďalšie rozdelenia sadzby daní (napr. nominálna, marginálna a efektívna).

1.3.2 *Vedľajšie znaky daní*

Sú označované pojmom doplnkové náležitosti daní a jednotlivé dane bližšie špecifikujú.

- **Určenie správcu dane** – značí určenie úradu, ktorý zodpovedá za vybratie konkrétnej dane. Môže ním byť náležitý daňový úrad, colný úrad alebo konkrétny obecný, resp. mestský úrad. Pri právnickej osobe sa príslušnosť správcu dane riadi jej sídlom a pri fyzickej osobe jej trvalým pobytom.
- **Splatnosť dane** – znamená vytýčenie termínu alebo lehoty, kedy je potrebné daň zaplatiť (vrátane jej preddavkov). Splatnosť dane je ustanovená zákonom týkajúcim sa konkrétnej dane.
- **Minimálna výška dane** – prizerá na skutočnosť, že daňový subjekt daň neodvedie ak táto daň nedosiahla stanovenú minimálnu hranicu. Toto hľadisko sa neuplatňuje vtedy, keď si daňovník uplatní daňový bonus.
- **Daňové (nezdaniiteľné) minimum** – vytyčuje výšku peňažnej sumy nepodliehajúcu dani. Využitie môže nájsť pri podávaní daňového priznania pri dani z príjmov FO,

kde sa toto minimum odpočíta od základu dane v úplnej alebo čiastočnej výške podľa konkrétnej situácie subjektu.

- **Zaokrúhľovanie dane a základu dane** – uľahčuje výpočet dane. Zaokrúhlenie môže byť určené rôzne pri každej dani a upravuje ho osobitný daňový zákon.

1.4 Funkcie daní

Súčasná finančná veda poníma dane v ich prepojení s celou ekonomikou a pripisuje im rovnaké funkcie aké plní aj sféra verejných financií: *funkcia alokačná, redistribučná a stabilizačná*.

- alokačná funkcia – uplatňuje sa vtedy, keď trh dáva najavo neefektívnosť alokácie zdrojov. Dôvody zlyhania trhu sú: existencia externalít, verejných statkov a nedokonalaj konkurencie.. Táto funkcia daní buď vkladá prostriedky tam, kde ich trh vkladá nedostatočne (napríklad školstvo) alebo ich odoberá z oblastí, kde je ich priveľa. Dane obvykle „pridajú“ finančné prostriedky do konkrétnych oblastí pomocou daňových úľav (napr. ekologické zdroje energie).
- distribučná (redistribučná) funkcia – je dôležitá, pretože rozdelenie bohatstva a dôchodku spôsobené trhom ľudia nepokladajú za spravodlivé. Dane majú za úlohu premiestniť časť bohatstva a dôchodku v smere od bohatších ku chudobnejším.
- stabilizačná funkcia – predstavuje utlmovanie a zmiernovanie cyklických výkyvov v ekonomike v záujme zabezpečenia cenovej stability a dostatočnej zamestnanosti. Práve tu vzniká mnoho sporov. Odporcovia tvrdia, že snaha po stabilizácii má za následok nestabilitu. Nemožno poprieť, že fiškálny (daňový) systém má dopad na agregátne národohospodárske ukazovatele.

V odbornej literatúre o daniach sa často poznamenáva fiškálna funkcia ako jedna z najdôležitejších funkcií daní. Rozumieme ňou načerpanie finančných prostriedkov do verejných rozpočtov, z ktorých sa ďalej financujú verejné výdavky. Je historicky najstaršou funkciou, ktorá je obsiahnutá vo všetkých vyššie uvedených funkciách.

1.5 Daňový systém Slovenskej republiky

Na Slovensku veľké zmeny v zdaňovaní príjmov priniesol rok 1993, kedy boli nahradené daň zo mzdy, daň z príjmov z literárnej a umeleckej činnosti a daň z príjmov obyvateľstva daňou z príjmov fyzických osôb. Taktiež sa začali používať progresívne kľzavé sadzby dane a zjednotil sa spôsob výpočtu dane z príjmov v spoločnom základe.

Čo sa týka zdaňovania právnických osôb daňou z príjmov, ktorá nahradila dôchodkovú daň, odvod zo zisku a poľnohospodársku daň sa zaviedli ustálené podmienky zdaňovania. V podstate sa využívala jednotná sadzba dane, ktorá sa pohybovala od 40 %, 29 %, 25 % až po dnešných 19 % z upraveného základu dane. Tento rok bol taktiež významný aj pre sféru nepriamych daní. Daňová sústava SR sa obohatila o položku DPH.

Ďalším významným medzníkom daňovej sústavy SR bol máj 2004, kedy sa Slovenská republika stala členom Európskej únie, čo prinieslo zmeny predovšetkým v rámci uplatňovania DPH. Okrem iného bola zavedená jednotná sadzba dane z príjmu, a to vo výške 19 %. Od roku 2013 sa uplatňuje progresívne zdaňovanie pri zdaňovaní príjmov FO.

Základné členenie daní v daňovej sústave SR:

- Priame dane – ukladajú sa domácnostiam, jednotlivcom, podnikateľským subjektom ktoré ich platia zo svojho príjmu alebo majetku, to znamená, že sú odvádzané subjektmi priamo, patria sem napr. dôchodkové a majetkové dane.
- Nepriame dane – subjekty ich platia nepriamo v cene výrobkov a služieb, sú odvádzané prostredníctvom inej osoby.

Správcovia dane

Vyberanie daní zabezpečujú správcovia dane, ktorými sú:

- **finančná správa** pre DPH, daň z príjmu, daň z motorových vozidiel, spotrebné dane,
- **obce** pre daň z nehnuteľností a miestne dane, ktoré obec zavedie,
- **colný úrad**.

1.5.1 Súčasná daňová sústava SR:

Tabuľka 1: Daňová sústava SR

Daňová sústava SR k 31.12.2019			
Priame dane		Nepriame dane	
Dôchodkové	Majetkové	Univerzálne	Selektívne
<ul style="list-style-type: none"> • daň z príjmov fyzických osôb • daň z príjmov právnických osôb	<ul style="list-style-type: none"> • daň z motorových vozidiel • daň z nehnuteľností • daň za psa • daň za užívanie verejného priestranstva • daň za ubytovanie • daň za predajné automaty • daň za nevýherné hracie prístroje • daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta • daň za jadrové zariadenie	<ul style="list-style-type: none"> • daň z pridanej hodnoty (DPH)	<ul style="list-style-type: none"> • spotrebné dane<ul style="list-style-type: none"> – z minerálnych olejov – z alkoholických nápojov – z tabakových výrobkov – z elektriny, uhlia a zemného plynu – z poistenia

Zdroj: Vlastné spracovanie.

1.5.2 Daň z príjmov fyzickej osoby

Do roku 2003 išlo o progresívnu daň (jej percentuálna sadzba rástla s výškou príjmu), od roku 2004 do roku 2012 to bola tzv. rovná daň (jej percentuálna sadzba bola vždy rovnaká, konkrétne 19 %), od roku 2013 je daň opäť progresívna.

„Príjmy fyzických osôb, ktoré sú predmetom dane, sú rozdelené do štyroch skupín príjmov:

- príjmy zo závislej činnosti,
- príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu, z použitia diela a umeleckého výkonu,
- príjmy z kapitálového majetku,
- ostatné príjmy.“⁵

Zdaniteľným príjmom je príjem, ktorý je predmetom dane a nie je oslobodený od dane podľa tohto zákona ani medzinárodnej zmluvy.

Základom dane je rozdiel zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov, ktorý je vypočítaný pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov v príslušnom zdaňovacom období.

- Zdaniteľné príjmy - príjmy, ktoré sú predmetom dane a nie sú oslobodené od dane podľa tohto zákona ani medzinárodnej zmluvy.
- Daňové výdavky - výdavky (náklady) na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov preukázateľne vynaložené daňovníkom, zaúčtované v účtovníctve daňovníka alebo zaevidované v evidencii daňovníka podľa § 6 (11).

Poznáme výnimky príjmov fyzických osôb, ktoré sú od zdanenia oslobodené. Všetky príjmy, ktoré sú od dane oslobodené, sú taxatívne vymenované v ustanovení § 9 zákona o dani z príjmov. Napríklad:

- oslobodenie od dane z príjmov z predaja vlastného majetku (byt, rodinný dom a pod.), ak v danom období neboli a nie sú predmetom podnikania ani prenájmu, alebo uplynulo najmenej 5 rokov od ich vyčlenenia z predmetu podnikania. Taktiež ďalšou podmienkou od oslobodenia dane je aj uplynutie stanovenej lehoty (zo

---

⁵ Schultzová, A.: *Daňové systémy štátov európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2018, s. 160

zákona 2 roky vlastníctva a zároveň trvalého pobytu v byte, resp. pri inom nehnuteľnom majetku je to 5 rokov vlastníctva),

- príjem vo forme prijatých poistných náhrad, ktoré plynú z poistenia daného majetku ako aj poistenia zodpovednosti za škodu ,
- dávky, podpory a služby z verejného zdravotného poistenia, individuálneho zdravotného poistenia, sociálneho poistenia, nemocenského zabezpečenia a úrazového zabezpečenia, dôchodky zo starobného dôchodkového sporenia vrátane plnenia z tohto sporenia podľa osobitného predpisu okrem sumy vyplatenej podľa osobitného predpisu a plnenia z povinného zahraničného poistenia rovnakého druhu,
- dávka a príspevky na zabezpečenie základných životných podmienok a riešenie hmotnej núdze, sociálne služby, peňažné príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, štátne dávky a štátne sociálne dávky upravené osobitnými predpismi a ďalšie sociálne dávky,
- výhry v lotériách a iných podobných hrách prevádzkovaných na základe povolenia vydaného podľa osobitných predpisov a obdobné výhry zo zahraničia.

Nezdaniteľné časti základu dane:

- základná nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka je vo výške 19,2 násobku sumy životného minima podľa stavu k prvému dňu príslušného zdaňovacieho obdobia (k 1. 1. príslušného zdaňovacieho obdobia zostáva nezdaniteľná časť na daňové účely nezmenená aj napriek tomu, že dôjde počas zdaniteľného obdobia k zmene výšky životného minima). Daňovníci s tzv. „nadštandardným príjmom“ si nemôžu uplatniť celú sumu nezdaniteľného minima, resp. nebudú si môcť uplatniť odpočítateľnú položku vôbec,
- odpočítateľná položka na druhého z manželov (manžel/manželka) vo výške 19,2-násobku sumy životného minima stanoveného k prvému dňu príslušného zdaňovacieho obdobia. Odpočítateľná položka nemusí byť uplatnená vôbec (ak príjem druhého z manželov je vyšší ako 19,2-násobok sumy životného minima), alebo je len v určitej výške (ako rozdiel medzi 19,2-násobkom životného minima a dosiahnutým príjmom druhého z manželov),
- odpočítateľná položka na kúpeľnú starostlivosť (max. 50€/rok),

- odpočítateľná položka na doplnkové sporenie (max. 180€/rok).⁶

Základ dane môže byť znížený o nezdaniteľné časti len v prípade dosiahnutia tzv. aktívnych príjmov (príjmy z podnikania, zo závislej činnosti, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, vytvorenia diela a podania umeleckého výkonu na základe autorskej zmluvy).

Sadzba dane z príjmu Fyzických osôb

Od roku 2013 sú sadzby konkrétne nasledovné:

- 19 % z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne 176,8-násobok sumy životného minima platného k 1. januáru zdaňovacieho obdobia (pre rok 2019 je suma platného životného minima konkrétne 36 256,37 eur),
- 25 % z tej časti základu dane, ktorá presiahne 176,8-násobok životného minima platného k 1. januáru zdaňovacieho obdobia.

Okrem toho od roku 2013 existuje tzv. *osobitná sadzba dane* vo výške 5 % z hrubého príjmu, ktorú platia vybraní ústavní činitelia, napr. prezident, vláda a poslanci NR SR.

V daňovej sústave Slovenskej republiky je možné zníženie daňovej povinnosti o zákonom stanovenú sumu, tzv. **daňový bonus**, na každé vyživované dieťa, ktoré žije v spoločnej domácnosti s daňovníkom a na zaplatené úroky z hypotekárneho úveru pre mladých (vo výške 50% zo zaplatených úrokov za zdaňovacie obdobie, najviac vo výške 400 €). Daňovníci, ktorí dosiahli v príslušnom zdaňovacom období zdaniteľné príjmy aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy alebo príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy. Ak daňovník vykáže nižšiu daňovú povinnosť ako je výška nároku na daňový bonus, môže požiadať o vyplatenie rozdielu.

1.5.3 Daň z príjmov právnickej osoby

Právnická osoba je organizácia osôb alebo majetku, ktorá sa vytvára na určitý účel a ktorej objektívne právo priznáva vlastnú právnu subjektivitu.

- združenia fyzických a právnických osôb,

---

⁶ Schultzová, A.: *Daňové sústavy štátov európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2018, s. 160 – 161

- účelové združenia majetku,
- jednotky územnej samosprávy,
- iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

Združeniami fyzických a právnických osôb sú najčastejšie obchodné spoločnosti (spoločnosť s ručením obmedzeným, verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, akciová spoločnosť, právnická osoba založená podľa práva EÚ) a družstvá. Ich podrobnú úpravu obsahujú príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka. Osobitnú skupinu právnických osôb z pohľadu zákona o dani z príjmov predstavujú daňovníci, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie definovaní v § 12 ods. 3 zákona o dani z príjmov.

Základ dane tvoria príjmy z veľkej časti vykazované v spoločnom základe dane, pretože PO nevykazujú čiastkové základy dane. Výpočet základu dane príjmu právnických osôb je oproti príjmu fyzických osôb zložitejší. Základ musí byť upravený o odpočítateľné a pripočítateľné položky. Zjednodušene možno povedať, že základom dane je vo všeobecnosti výsledok hospodárenia určený podľa zákona o účtovníctve a upravený na daňové účely.

V daňovom systéme SR sa môže daňový subjekt rozhodnúť, že 2 % zo zaplatenej dane poukáže na osobitné účely právnickej osobe podľa zákonom určených podmienok, tzv. systém asignácie.

Príjmy, ktoré nepodliehajú dani:

- podiely na zisku vykázanom po 1. januári 2004 (okrem prijatých a vyplatených daňovníkom z krajín, s ktorými Slovensko neuzatvorilo zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia alebo medzinárodnú zmluvu o výmene informácií),
- podiely na likvidačnom zostatku a vyrovnávacie podiely vyplácané akcionárom, na ktoré im vznikol nárok po 1. januári 2004 (okrem prijatých a vyplatených daňovníkom z krajín, s ktorými Slovensko neuzatvorilo zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia alebo medzinárodnú zmluvu o výmene informácií),
- príjem získaný darovaním alebo dedením,
- príjem súvisiaci s nadobudnutím nových akcií z dôvodu zvýšenia základného imania z nerozdeleného zisku predchádzajúcich období, ako aj príjem plynúci z dôvodu výmeny akcií pri splynutí, zlúčení alebo rozdelení spoločnosti.

Oslobodené od dane sú okrem iného aj:

- úroky a iné výnosy z poskytnutých úverov a pôžičiek, dlhopisov a pod., ako aj licenčné poplatky plynúce zo zdroja na území SR daňovníkovi členského štátu EÚ, ktorý je konečným príjemcom takýchto príjmov, ak určitá forma majetkového prepojenia s týmto daňovníkom existovala minimálne počas obdobia 2 rokov predchádzajúcich dňu výplaty tohto príjmu,
- 50 % príjmov z odplát za poskytnutie práva na použitie alebo za použitie daňovníkom vytvoreného chráneného patentu, úžitkového vzoru alebo softvéru (tzv. základný patent box). Oslobodenie sa vzťahuje iba na aktíva vytvorené vlastnou činnosťou. Oslobodenie sa uplatní počas zdaňovacích období zahrnovania odpisov nehmotného aktíva do daňových výdavkov. Obdobné oslobodenie sa vzťahuje aj na časť príjmov z predaja výrobkov, ktoré boli vyrobené pomocou chráneného patentu alebo úžitkového vzoru (tzv. rozšírený patent box). Oslobodenie sa uplatní vo výške 50 % z príjmov pripadajúcich na predajnú cenu zníženú o súvisiace náklady a trhovú ziskovú prirážku.

Sadzba dane je v roku 2019 stanovená na 21 %. Dividendy vyplácané fyzickým osobám sú zdaňované 7 % sadzbou dane. Sadzbou 35 % sú zdanené dividendy, ktoré sú prijaté od daňovníkov z nezmluvných krajín alebo sú im vyplácané.

1.6 Daňový systém Českej republiky

Daňový systém Českej republiky sa vyvíjal rovnako ako daňový systém SR. Významným medzníkom bol taktiež rok 1993, dokedy bola uplatňovaná jednotná daňová sústava ČSFR. V súčasnej dobe je uplatňovaná daňová sústava, ktorá obsahuje mnohé výnimky a rôzne podmieňujúce ustanovenia, ktoré slúžia na znižovanie daňovej povinnosti subjektov. Do 1. 1. 2006 daňový systém ČR uplatňoval rôznorodé úpravy základu dane fyzických osôb, napr. odpočítateľné položky na manželku, nezdaniteľné minimum na daňovníka a pod. Od tohto dátumu sa rušili niektoré nezdaniteľné časti základu dane a boli nahradzované úľavami na dani. Tieto daňové úľavy sú nárokovateľné všetkými daňovníkmi bez ohľadu na výšku ich príjmov. Sú stanovené fixnou sumou na určité zdaňovacie obdobie (1 rok). Vzťahujú sa na daňovníka vyživovanej manželky, poberania invalidných dôchodkov a vyživovaného dieťaťa.

No tieto úľavy (okrem úľavy na vyživované dieťa) nemajú povahu daňového zvýhodnenia (ak je vyrátaná daň nižšia ako nárok na úľavu, nevzniká daňový bonus).

Česká daňová sústava je tvorená priamymi a nepriamymi daňami. Dane daňového systému Českej republiky možno rozdeliť do nasledujúcich oblastí:

Priame dane - daňovník platí dane na úkor svojho dôchodku a neprenáša ich na iný subjekt:

- dôchodkové dane - daň z príjmov fyzických a právnických osôb,
- majetkové - daň z nehnuteľností, daň dedičská, darovacia a z prevodu nehnuteľností, daň cestná.

Nepriame dane - platiteľ daň síce odvádza, ale neznižuje sa mu tým jeho vlastný dôchodok, daň je prenesená na iný subjekt. Sú platené a vyberané v cenách tovarov, služieb a prevodov práv:

- univerzálna - daň z pridanej hodnoty,
- selektívne - spotrebné dane, ekologické dane.

Tabuľka 2: Daňová sústava ČR

Daňová sústava ČR k 31. 12. 2019			
Priame dane		Nepriame dane	
Dôchodkové	Majetkové	Univerzálne	Selektívne
<ul style="list-style-type: none"> • daň z príjmov fyzických osôb • daň z príjmov právnických osôb 	<ul style="list-style-type: none"> • daň z nehnuteľností • daň z prevodu nehnuteľností • cestná daň 	<ul style="list-style-type: none"> • daň z pridanej hodnoty (DPH) 	<ul style="list-style-type: none"> • spotrebné dane <ul style="list-style-type: none"> – z minerálnych olejov – z liehu, piva, vína – z tabakových výrobkov • ekologické dane <ul style="list-style-type: none"> – zo zemného plynu – z pevných palív – z elektriny

Zdroj: Vlastné spracovanie.

1.6.1 Daň z príjmov fyzických osôb

Povinnosť k dani z príjmu fyzických osôb sa riadi zákonom č. 586/1992 Zb., o daniach z príjmu, v znení platnom pre daný rok (ďalej len ZDP).

„Príjmy fyzických osôb sa rozdeľujú do nasledujúcich skupín príjmov:

- príjmy zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov,
- príjmy z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti,
- príjmy z kapitálového majetku,
- príjmy z prenájmu,
- ostatné príjmy.“⁷

Do predmetu dane nepatria prijaté úvery a pôžičky ani dedičstvo. Náhrady cestovných výdavkov, poskytnuté pracovné odevy a ochranné pomôcky, dary od zamestnávateľa zamestnancovi, poisťné plnenia a náhrady škôd sú oslobodené od dane.

Základom dane pri zamestnaneckom pomere rozumieme tzv. superhrubú mzdu, ktorú chápeme ako príjem zamestnanca, ktorý je navýšený o platby do zdravotnej a sociálnej poisťovne, ktoré za zamestnanca hradí zamestnávateľ.

Daňovníkom, ktorým v danom zdaňovacom období plynie súčasne viac príjmov sa za základ dane berie súčet čiastkových základom dane jednotlivých príjmov.

Od základu dane môžu byť odpočítané nezdaniteľné časti základu dane, napríklad:

- dary,
- úroky z úverov na bytové účely,
- príspevky na penzijné pripoistenie, penzijné poistenie a doplnkové penzijné sporenie,
- poisťné životného poistenia,
- členské príspevky zaplatené odborovej organizácií.

Daňovník si môže upraviť svoju daňovú povinnosť o tzv. úľavy na dani, teda daňové bonusy.

---

⁷ Schultzová, A. Daňové systémy štátov európskej únie. Vydavateľstvo Ekonóm, 2018, s. 144

Medzi základné daňové úľavy patrí:

- daňová úľava na daňovníka vo výške 24 840 CZK,
- daňová úľava na invaliditu (podľa stupňa invalidity od 2 520 CZK do 16 140 CZK),
- daňová úľava na vyživované dieťa (prvé dieťa – 15 204 CZK, druhé dieťa – 19 404 CZK, tretie dieťa a ďalšie deti – 24 204 CZK),
- daňová úľava na študenta vo výške 4 020 CZK (do dovŕšenia 26. roku alebo po dobu prezenčnej formy doktorandského štúdia do dovŕšenia 28. roku),
- daňová úľava za evidenciu tržieb vo výške 5 000 CZK.

Tabuľka 3: Daňová úľava na vyživované dieťa za roky 2017 a 2018

Daňové zvýhodnenie	2018		2017	
	Ročné	mesačné	ročné	mesačné
na 1. dieťa	15 204 CZK	1 267 CZK	13 404 CZK	1 117 CZK
na 2. dieťa	19 404 CZK	1 617 CZK	19 404 CZK	1 617 CZK
na 3. a každé ďalšie dieťa	24 204 CZK	2 017 CZK	24 204 CZK	2 017 CZK
na 1. dieťa (ak má ZŤP/P)	30 408 CZK	2 534 CZK	26 808 CZK	2 234 CZK
na 2. dieťa (ak má ZŤP/P)	38 808 CZK	3 234 CZK	38 808 CZK	3 234 CZK
na 3. a každé ďalšie dieťa (ak má ZŤP/P)	48 408 CZK	4 034 CZK	48 408 CZK	4 034 CZK

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa financizprava.cz

V Českej republike sa od 1. 1. 2008 uplatňuje lineárna (rovnaká) sadzba dane z príjmov fyzických osôb, ktorá je daná vo výške 15 %. Keď však berieme do úvahy tzv. superhrubú mzdu, reálna sadzba dane z príjmov FO je vyššia.

Superhrubou mzdou zamestnanca myslíme:

Hrubá mzda zamestnanca + sociálne poistenie hradené zamestnávateľom (26 %) + zdravotné poistenie hradené zamestnancom (9 %)

Daň je teda odvádzaná z hrubej mzdy, ktorá je zvýšená o 35 %, teda reálna sadzba dane je 20,25 %.

1.7 Daň z príjmov právnických osôb

Povinnosť k dani z príjmov právnických osôb sa riadi zákonom č. 586/1992 Zb., o daniach z príjmov, v znení platnom pre príslušné zdaňovacie obdobie (ďalej len „zákon o daniach z príjmov“).

Predmetom dane sú príjmy z každej činnosti a z nakladania so všetkým majetkom, ak nie je zákonom o daniach z príjmov stanovené inak.

Príjmy, ktoré nie sú predmetom dane, sú vymedzené v § 18 ods. 2 zákona o dani z príjmov. Príjmy, ktoré sú od dane oslobodené, sú vymedzené v § 19 ods. 1 zákona o dani z príjmov a oslobodenie bezodplatných príjmov potom v § 19b zákona o daniach z príjmov.

Dani z príjmov právnických osôb (spoločností) podliehajú spoločnosti, ktoré sú zapísané v obchodnom registri, ale aj subjekty, ktoré neboli založené na podnikateľské zámery.

Základ dane, ktorý je vypočítaný ako rozdiel výnosov a nákladov spoločnosti a upravený o rôzne pripočítateľné a odpočítateľné položky, je upravovaný subjektom o hodnotu darov, ktoré poskytuje na verejnoprospešné účely, o daňovú stratu a o odpočet rôznych výdavkov na vývoj a výskum.

Niektoré položky, ktoré znižujú základ dane tzv. **daňové úľavy**:

- 18 000 CZK - za zdravotne postihnutého zamestnanca (okrem ťažkého zdravotného postihnutia),
- 60 000 CZK - za zamestnanca s ťažkým zdravotným postihnutím.

Od dane sú oslobodené napríklad nasledujúce príjmy:

- členské príspevky podľa stanov, štatútu, zriaďovacích alebo zakladateľských listín, prijaté záujmovými združeniami právnických osôb, profesnými komorami s nepovinným členstvom, ...,
- príjem z nájomného družstevného bytu alebo družstevného nebytového priestoru a z úhrady za plnenia poskytované s užívaním tohto bytu alebo nebytového priestoru plynúce na základe nájomnej zmluvy medzi bytovým družstvom a jeho členom,
- príjmy plynúce z odpisu dlhov pri oddžení alebo reorganizácii vykonané podľa insolvenčného zákona, pokiaľ sú zaúčtované v prospech výnosov,

- podiely na zisku tichého spoločníka z účasti na podnikaní, ak sú použité na doplnenie vkladu zníženého o podiely na stratách do pôvodnej výšky,
- príjmy z podielu na zisku, vyplácané dcérskou spoločnosťou, ktorá má svoje sídlo alebo miesto vedenia na území Slovenskej republiky, materskej spoločnosti,
- príjmy z prevodu podielu materskej spoločnosti v dcérskej spoločnosti plynúce daňovníkovi, ktorý má sídlo alebo miesto vedenia na území Slovenskej republiky, alebo spoločnosti, ktorá je daňovým rezidentom iného členského štátu Európskej únie,
- príjmy z podielu na zisku, plynúce od dcérskej spoločnosti, ktorá je daňovým rezidentom iného členského štátu Európskej únie, materskej spoločnosti, ktorá má svoje sídlo alebo miesto vedenia na území Slovenskej republiky.

Sadzba dane z príjmov právnických osôb predstavuje v súčasnosti 19 %. Na podiely na zisku spoločností (dividendy) a podiely na likvidačných zostatkoch sa uplatňuje sadzba dane 15 %.

Subjekty odpisujú hmotný a nehmotný majetok, ktorý sa delí do 6 skupín podľa dĺžky odpisovania a využívajú na to metódu rovnomerného alebo zrýchleného odpisovania.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom záverečnej práce je prostredníctvom vedeckých metód špecifikovať a charakterizovať vybrané daňové systémy Slovenskej a Českej republiky. Pomocou komparácie poukázať na odlišné a spoločné znaky v spomínaných daňových sústavách so zreteľom na daň z príjmov a zhodnotiť výšku daňového zaťaženia fyzickej osoby.

Na dosiahnutie hlavného cieľa bakalárskej práce sme si určili nasledovné čiastkové ciele, ktoré nám dopomáhajú a vedú nás k naplneniu hlavného cieľa záverečnej práce:

- Teoreticky určiť základné charakteristiky daňového systému, vymedziť požiadavky na optimálna daňový systém a objasniť a popísať daňové zásady a princípy.
- Vymedzenie dane z teoretického hľadiska, členenie daní podľa rôznych hľadísk, popísať základné a vedľajšie znaky daní a definovať funkcie daní.
- Podľa legislatívy charakterizovať súčasnú podobu daňových sústav skúmaných štátov a podrobnejšie popísať oblasť dane z príjmov.
- Objasnenie problematiky harmonizácie daní v Európskej únii.
- Porovnanie vývoja príjmov štátnych rozpočtov Slovenska a Česka a daňových príjmov za rok 2018.
- Meranie daňového zaťaženia a vymedzenie konkrétnych ukazovateľov.
- Zhodnotenie výsledkov z predchádzajúcich komparácií a analýz, určenie výhod a dôsledkov zdanenia fyzických osôb v oboch krajinách.

Čiastkové ciele nám dopomohli ku dosiahnutiu stanoveného cieľa – komparáciu daňových systémov. Na základe týchto čiastkových cieľov môžeme zhrnúť a zhodnotiť splnenie nášho hlavného cieľa záverečnej práce a popísať výhody a nevýhody zvolených daňových systémov.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Pri vypracovaní záverečnej práce sme postupne využívali viaceré vedecké metódy skúmania a metodiky práce ako *komparácia, syntéza, analýza, dedukcia, indukcia a matematicko-štatistické metódy*. Na docielenie nášho hlavného cieľa a stanovených čiastkových cieľov bolo nevyhnutné preštudovanie množstva odbornej literatúry, zahraničných zdrojov a taktiež časopisov zameraných na danú problematiku. Na dosiahnutie najaktuálnejších údajov sme využili dostupné online zdroje na internete.

Stanoveným cieľom záverečnej práce je komparácia daňového systému Slovenskej a Českej republiky. Hlavným cieľom bola charakteristika už spomínaných daňových systémov a prostredníctvom rôznych mikroekonomických a makroekonomických ukazovateľov posúdenie daňového zaťaženia v daných krajinách.

Pomocou syntézy sme dokázali stanoviť čiastočné ciele nevyhnutné na dosiahnutie hlavného cieľa našej práce. Táto vedecká metóda nám poslúžila pri stanovení celkovej štruktúry bakalárskej práce.

V tretej kapitole pri spracovaní danej problematiky sme využili prevažne metódu komparácie, prostredníctvom vybraných ukazovateľov, akými boli daňová kvóta a daňový klin, sme porovnali zaťaženie daňových subjektov v daných krajinách. Taktiež sme prostredníctvom tejto metódy porovnali celkové a daňové príjmy štátnych rozpočtov daných krajín za rok 2018. Metóda komparácie nám poslúžila aj v porovnaní príkladov zdanenia fyzických osôb na území daných krajín, či už zo závislej činnosti, podnikania alebo príjmu z prenájmu nehnuteľností. V tejto kapitole sme takisto využívali matematicko-štatistické metódy pri výpočte základu dane z príjmov a samotnej daňovej povinnosti.

Metódu analýzy sme využívali na získanie potrebných informácií k výpočtu daňového zaťaženia, základu dane, daňovej povinnosti. Taktiež pri získaní údajov o vybraných daňových ukazovateľoch, prostredníctvom ktorých sme porovnávali daňové zaťaženie.

Z výsledkov, ktoré sme nadobudli v našej práci sme dokázali určiť daňovú záťaž v daných krajinách prostredníctvom vedeckej metódy indukcie, a z týchto výsledkov sme stanovili záver. Spomínaná metóda indukcia bola použitá v záverečnej časti našej práce.

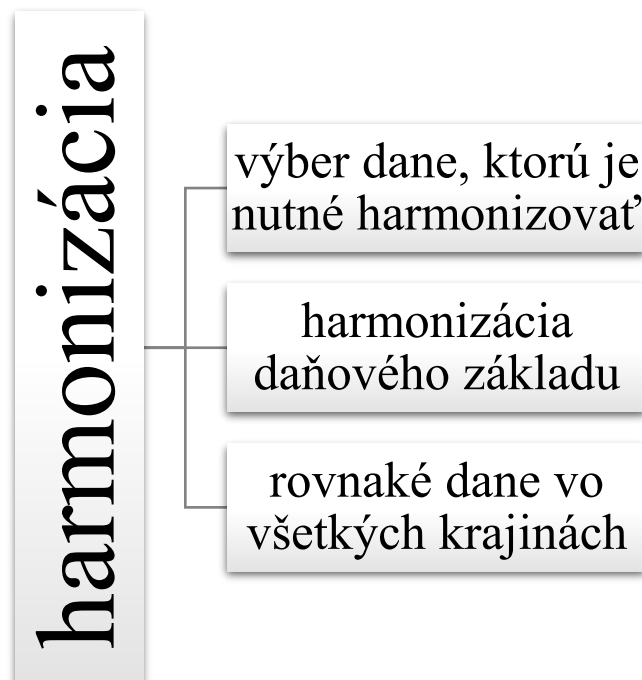
Prostredníctvom metódy dedukcie sme postupovali od všeobecných informácií ku konkrétnym informáciám. Využili sme ju prevažne v záverečnej časti bakalárskej práce, kedy sme podávali už konkrétne výsledky nášho zisťovania.

4 Komparácia daňových systémov Slovenskej a Českej republiky so zameraním na daň z príjmu

4.1 Harmonizácia daní v Európskej únii

Problematika harmonizácie daní sa týka tak Slovenskej ako aj Českej republiky, keďže oba štáty sú členmi EÚ. Podľa Nerudovej daňová harmonizácia predstavuje: „Proces zblížovania daňových sústav štátov na základe spoločných pravidiel.“⁸ Poznáme a uvádzame tri fázy harmonizácie daní v EÚ, ako sumarizuje obrázok 1.

Obrázok 1: Fázy harmonizácie daní v EÚ

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Nerudová 2014.

Daný harmonizačný proces nemusí prejsť všetkými fázami harmonizácie daní a môže nastať tzv. čiastočná harmonizácia, čo znamená, že tento proces skončí pri základe dane, no daňové sadzby ostávajú rôzne. Za vyššiu úroveň harmonizácie považujeme celkovú harmonizáciu, ktorú Nerudová opísala ako: „ Výsledok harmonizácie štruktúry daňového systému a harmonizácie daňových sadzieb“

⁸ NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 332 s. Daňová řada. ISBN 978-80-7478-626-6.

Harmonizáciu môžeme chápať ako nástroj zavedenia jednotného trhu a jeho fungovania, prostredníctvom implementácie nariadení, smerníc a iných legislatívnych nástrojov, ktoré používa Európska komisia. Európska komisia je výkonný orgán, ktorý má právo predkladať návrhy na nové legislatívne normy a vydávať stanoviská a odporúčenia.

Harmonizácia je používaná na:

- odstránenie daňových hraníc a utvorenie rovnakých podmienok,
- zosúladenie štruktúry daňových sústav a postupu vyrubovanie daní,
- zjednotenie podmienok na vnútornom trhu EÚ,
- zabránenie daňovým únikom pomocou intenzívnejšej výmeny informácií medzi daňovými správami členských štátov.

Nerudová opisuje taktiež negatívny dopad, ktorý zo sebou harmonizácia prináša:

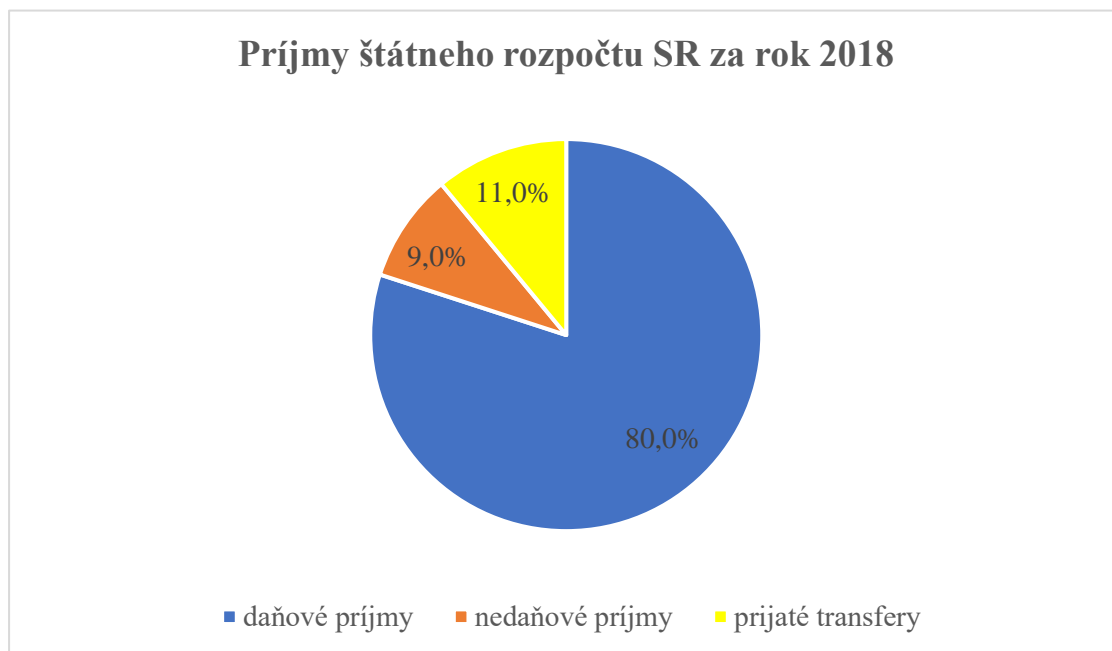
- prispieva k vyšším daňovým sadzbám,
- zapríčiňuje pomalší rast ekonomiky,
- nezamedzuje expanzii verejného sektoru,
- má zásah do národnej suverenity členských štátov,
- môže výrazne ovplyvniť príjmové stránky štátnych rozpočtov členských krajín,
- predstavuje určitú stratu autonómie členských štátov.

V SR bolo hlavným poslaním daňovej harmonizácie celkovo znížiť a zároveň zblížiť úroveň daňového zaťaženia príjmov FO a PO, no súčasne rozšíriť daňový základ. Ďalej taktiež pozitívne ovplyvniť harmonizačný princíp v oblasti daňových úľav a v odpočítateľných položkách a následne pozitívne ovplyvňovať rozhodovanie pri investíciách a podnietiť rozvoj podnikateľských aktivít. Avšak členské štáty, medzi ktoré patrí aj Česká republika sa nechcú vzdať svojich zvyklostí a považujú zásahy do systémov priamych daní za narušovanie národnej daňovej suverenity. ČR nevidí potrebu nadnárodnej koordinácie a požaduje zachovanie rozhodovacej právomoci v rukách národnej vlády.

4.2 Porovnanie daňových príjmov štátnych rozpočtov Slovenskej a Českej republiky

Na začiatok uvádzame informácie o príjmovej stránke rozpočtov oboch krajín za rok 2018 a sledujeme vplyv daňových príjmov a ich dopad na rozpočty daných krajín (graf 1).

Graf 1: Príjmy štátneho rozpočtu SR

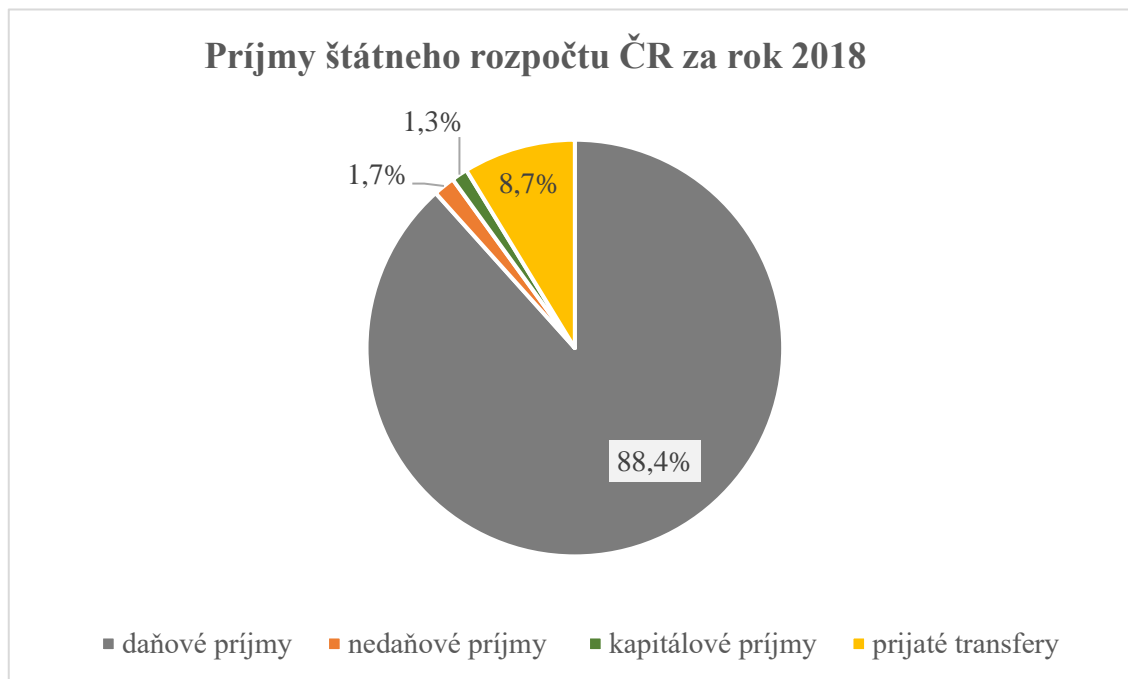
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa <https://www.cenastatu.sk/kv-d-dvv-p/2018/>

Na grafe 1 môžeme vidieť, že hlavným zdrojom príjmov verejnej správy na Slovensku sú práve daňové príjmy. Ich podiel na celkových príjmoch dlhodobo kolíše okolo 80 %. Druhou najväčšou skupinou príjmov boli prijaté transfery, ktoré v danom roku tvorili približne 11 % celkových príjmov a nakoniec to boli nedaňové príjmy, ktoré predstavovali 9 %. Schodok ŠR⁹ v SR dosiahol na konci roku 2018 1,182 mld. €, čo predstavovalo oproti schválenému rozpočtu nárast o 40,1 %. Oproti roku 2017 celkové príjmy ŠR vzrástli približne o 9,8 %. Medziročný nárast daňových príjmov činí 813,8 mld. € (nárast o 7,3 %). Nárast bol zaznamenaný hlavne z príjmov pri dani z pridanej hodnoty, dani z príjmov právnických osôb, dani z príjmov fyzických osôb, pri spotrebných daniach, pri dani vyberanej zrážkou a pri iných daniach na tovary a služby. Naopak pokles príjmov bol

⁹ ŠR – štátny rozpočet

zaznamenaný pri daniach z medzinárodného obchodu a transakcií a iných daniach vrátane sankcií a taktiež z príjmov z dividend, ktoré medziročne klesli o 160,2 mld. € (cca 26,7 %).

Graf 2: Príjmy štátneho rozpočtu ČR

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa <https://www.mfer.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2018-36452>.

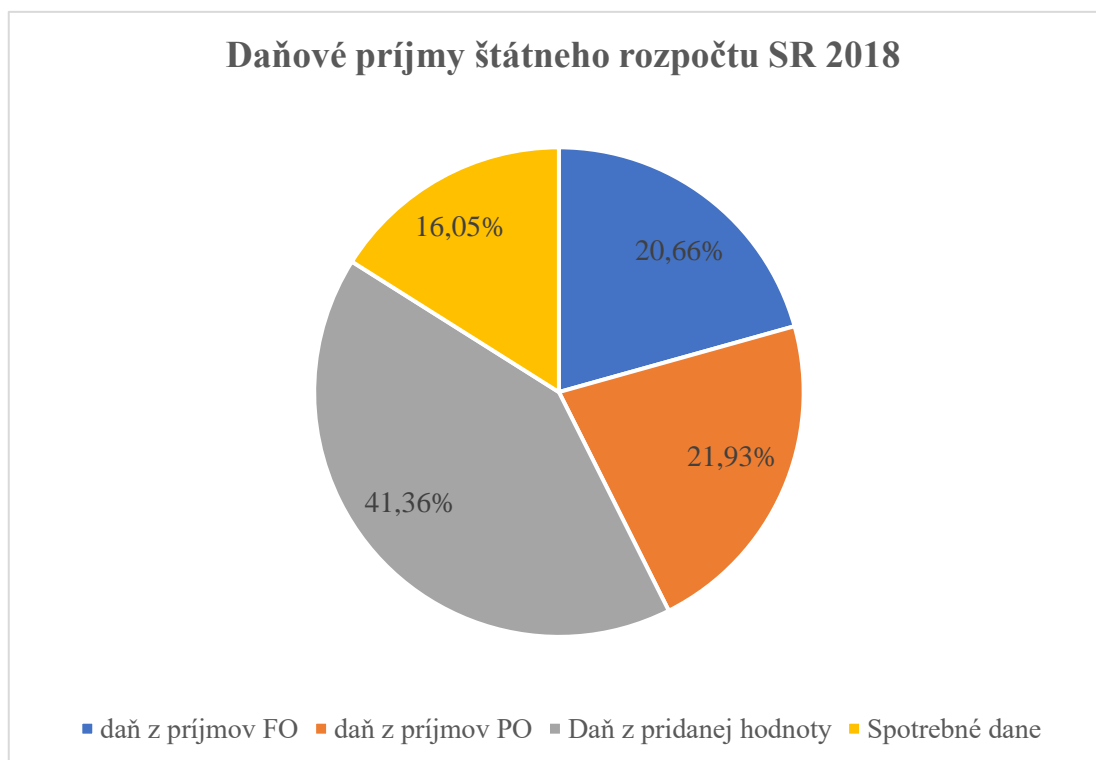
Ako na Slovensku tak aj v Česku tvoria najväčšiu položku štátneho rozpočtu práve daňové príjmy, ktoré tvoria približne 88 % celkových príjmov štátneho rozpočtu za rok 2018 ako môžeme vidieť na Grafe 2. Ďalšie príjmy sú získané práve z nedaňových príjmov, ktoré v sebe zahŕňajú poplatky, dividendy, úroky atď. Zvyšnú časť tvoria príjmy pochádzajúce z Európskej únie. Oproti roku 2017 celkové príjmy štátneho rozpočtu ČR narástli o 130,3 mld. Kč, čo predstavuje nárast o 10,2 % a z toho príjmy z daní a poplatkov vzrástli o 84,8 mld. Kč, čo je nárast o 7,3 %. Rozpočet nedaňových a ostatných príjmov vzrástol o 45,5 mld. Kč, t.j. o 38,6 %, za týmto nárastom stojí hlavne rozhodujúci vplyv príjmu z rozpočtov EÚ a FM, ktoré pri medziročnom náraste dosiahli 119,1 mld. Kč.

4.3 Daňové príjmy štátnych rozpočtov v Slovenskej a Českej republike

Hlavným zdrojom príjmov verejnej správy daných krajín sú daňové príjmy a sociálne odvody. Ich podiel na celkových príjmoch dlhodobo kolíše okolo 80 % v SR a okolo 88 % v ČR. Predstavujú teda najdôležitejší a najrozsiahlejší príjem štátneho rozpočtu.

Historicky sú odvody mohutnejším zdrojom príjmu v porovnaní s daňami. Rast odvodových príjmov je viac stabilný v porovnaní s rastom daňových príjmov.

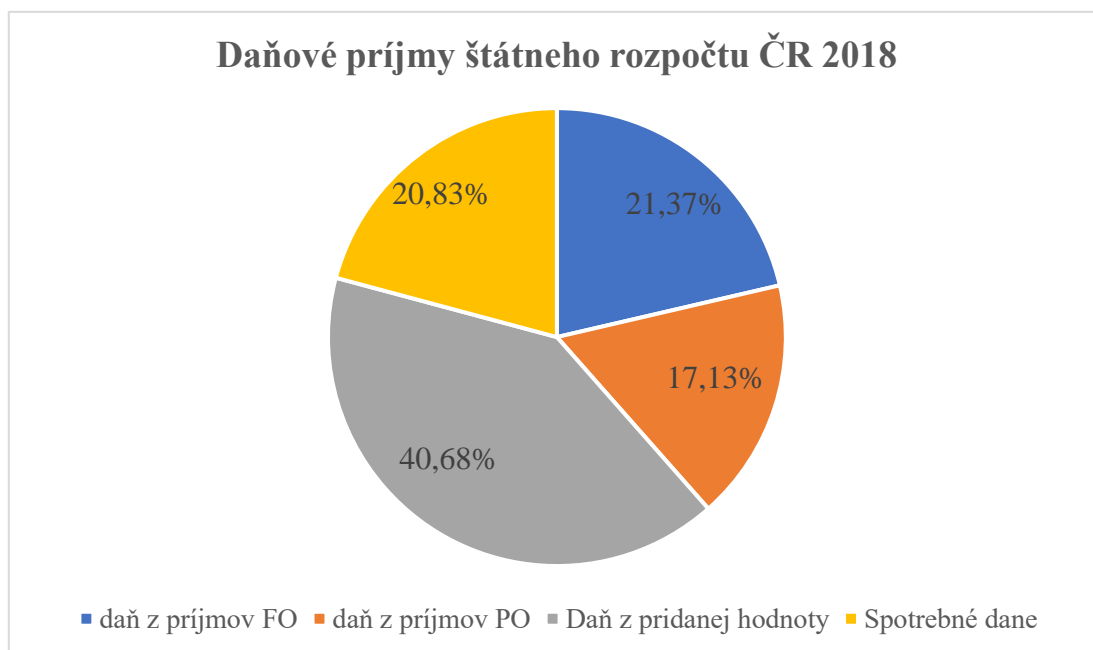
Graf 3: Daňové príjmy SR 2018

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa <https://www.cenastatu.sk/kv-d-dvv-p/2018/>.

Na Grafe 3 a Grafe 4 môžeme vidieť podiely jednotlivých daní na daňových príjmoch ŠR. Je očividné, že tak ako aj na Slovensku tak aj v Česku najväčší tok daňových príjmov tvorili dane za tovary a služby, predovšetkým teda daň z pridanej hodnoty, ktorá predstavuje približne 41 % zo všetkých daňových príjmov v oboch krajinách. Na Slovensku v roku 2018 tvorili druhú najväčšiu skupinu práve dane z príjmu právnických osôb a to približne 22 % (3169,5 mil. €) z celkových daňových príjmov, na rozdiel v Česku to boli práve dane z príjmu fyzických osôb, ktoré predstavovali 21 – 22 % (146,54 mld. Kč). Ďalšou skupinou daní, ktoré vplývajú na štátny rozpočet sú spotrebné dane, ktoré v Česku predstavujú až 21 % (hlavne daň z minerálnych olejov) a na Slovensku 16 % daňových príjmov.

Graf 4: Daňové príjmy ČR 2018

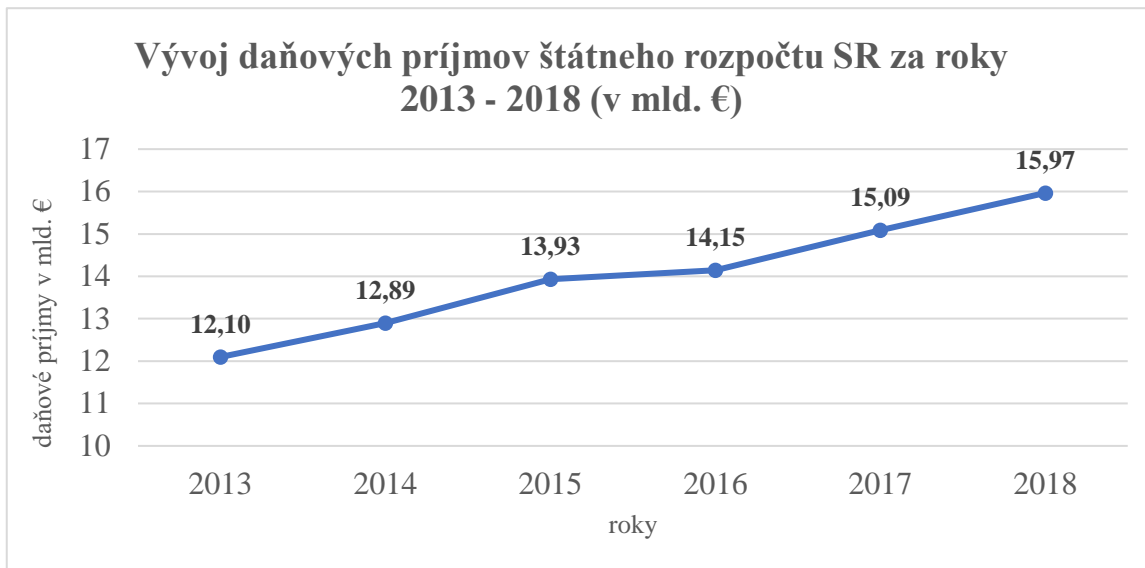
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2018-36452>.

Dane považujeme za základný nástroj, pomocou ktorého sa zabezpečuje dosiahnutie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií, umožňujúcich trvalý rast kvality života. Každý správca štátu potrebuje financovať základné funkcie a inštitúcie, ako napríklad bezpečnosť a justíciu. Zároveň chce financovať poskytovanie verejných statkov v súlade so spoločenskou dohodou a historickým dedičstvom, napríklad vzdelanie, zdravotníctvo a ďalšie. Na to, aby verejné financie boli dlhodobo udržateľné, musia daňové výnosy dostatočne pokrývať verejné výdavky.

4.4 Vývoj daňových príjmov v SR

Daňové príjmy do štátneho rozpočtu na Slovensku za posledných 6 rokov od roku 2013 až do roku 2018 konštantne rástli každý rok. To znamená, že každý rok sa na Slovensku vyberie viac daní, prostredníctvom ktorých štát financuje svoje potreby. Bližšie si túto situáciu priblížime na nasledujúcich grafoch.

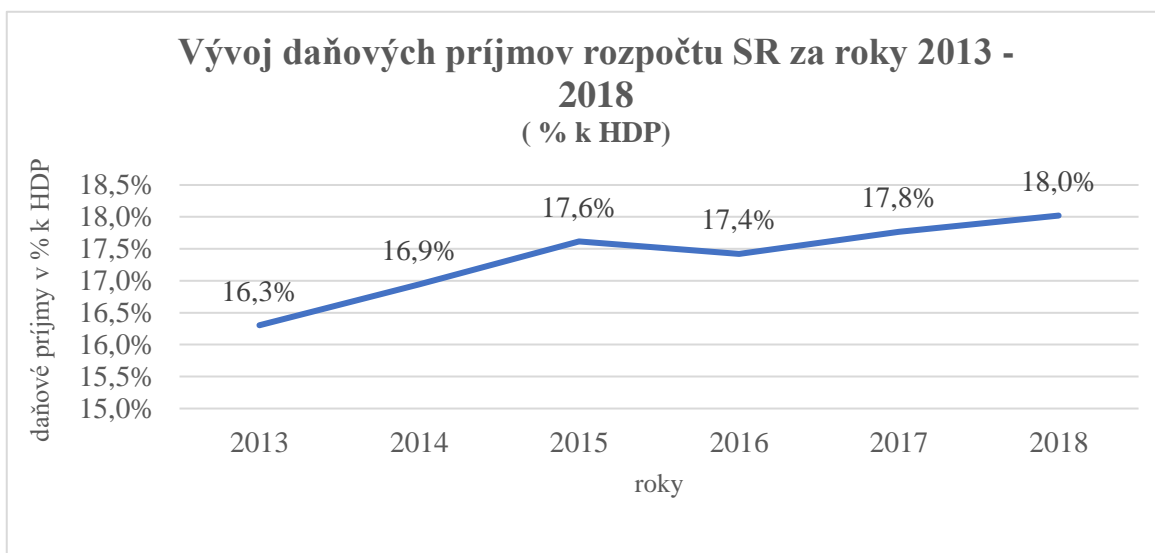
Graf 5: Vývoj daňových príjmov SR

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu..

Pre reálne porovnanie vývoja daňových príjmov za sledované roky prikladáme graf 6, na ktorom sledujeme vývoj daňový príjmov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky ako percentuálny podiel k hrubému domácejmu produktu Slovenska za dané sledované obdobie.

Graf 6: Vývoj daňových príjmov SR (% k HDP)

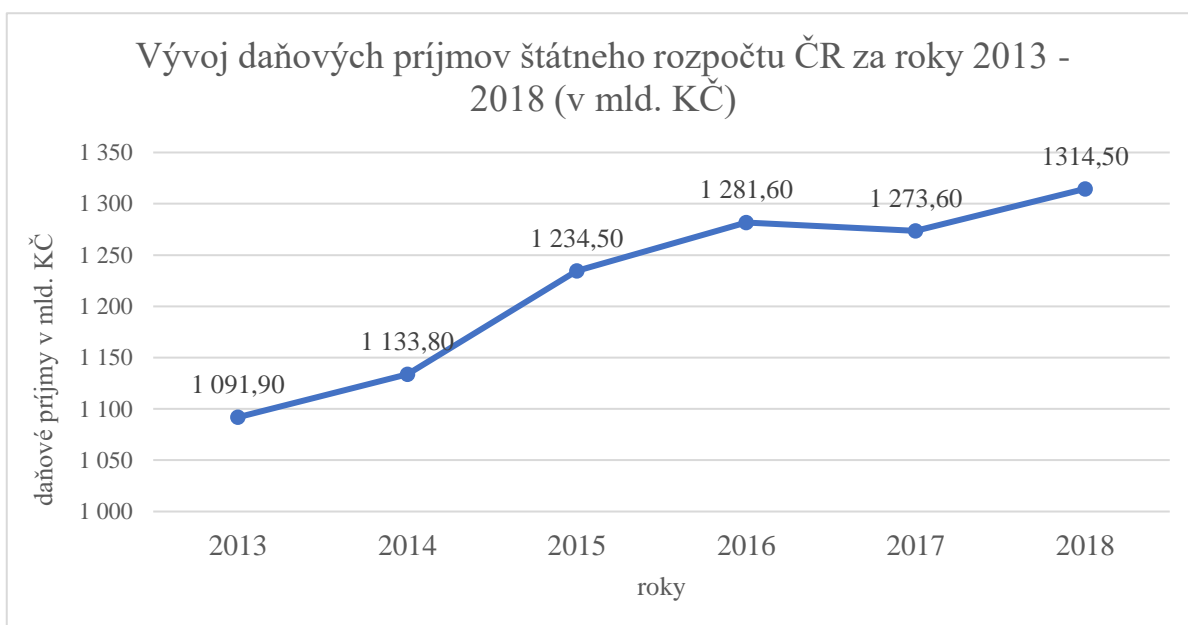

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostatu.

4.5 Vývoj daňových príjmov v ČR

Tak ako na Slovensku tak aj v Českej republike sa daňové príjmy za posledné roky rôzne vyvíjali vplyvom rôznych činiteľov. Na nasledujúcich grafoch (Graf 7 a Graf 8) si môžeme všimnúť vývoj daňových príjmov štátneho rozpočtu v Českej republike za roky 2013 až 2018.

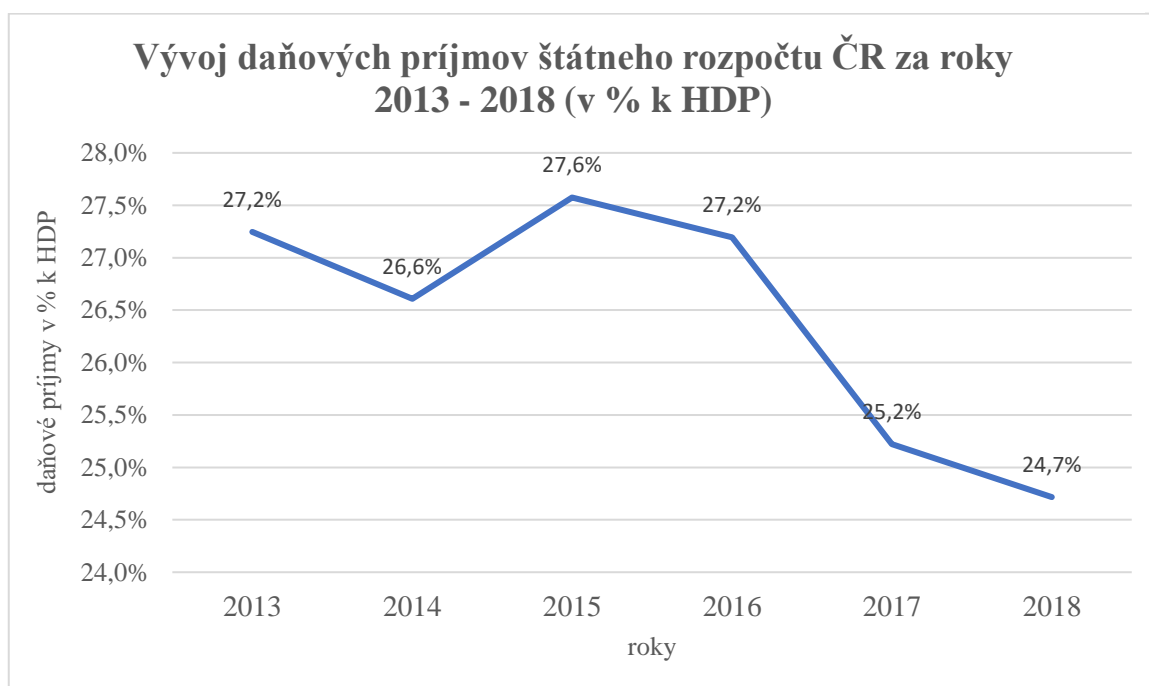
Graf 7: Vývoj daňových príjmov ČR

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu.

Pre reálnejšie zobrazenie situácie vývinu týchto daňových príjmov si ešte na grafe 8 ukážeme vývoj daňových príjmov štátneho rozpočtu Českej republiky v percentuálnom vyjadrení k hrubému domácomu produktu ČR za sledované obdobie.

Graf 8: Vývoj daňových príjmov ČR (% k HDP)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu.

Predchádzajúce grafy (Graf 5 a Graf 7) zobrazujú vývoj daňových príjmov štátnych rozpočtov oboch krajín za roky 2013 až 2018 v peňažnom vyjadrení a to v mld. EUR a mld. Kč. Graf 6 a Graf 8 popisujú reálnejšiu situáciu a to porovnanie výberu daňových príjmov ako podielu na hrubom domácom produkte (HDP)¹⁰ v daných štátoch. Ako môžeme vidieť tieto grafy (Graf 5 a Graf 7) predstavujú rastúcu funkciu, čo znamená že daňové príjmy do štátnych rozpočtov ČR a SR každým rokom rastú, t.j. každý rok štát vyberie viac daní, z ktorých financuje svoje potreby. Môžeme si všimnúť, že medzi niektorými rokmi je nárast nižší, menej výrazný ako v iných rokoch. Napríklad na Slovensku sa nárast mierne spomalil v roku 2016. Naopak v Česku sme zaznamenali v roku 2017 pokles daňových príjmov oproti predchádzajúcemu roku o približne 8 mld. Kč.

Zistili sme, že hlavným zdrojom príjmu štátnych rozpočtov v daných krajinách sú práve daňové príjmy, a v oboch krajinách je to práve DPH, ktorá má najvyšší podiel na týchto príjmoch štátnych rozpočtov. Od roku 2013 sme v oboch krajinách zaznamenali medziročný nárast daňových príjmov, tento jav je príznačný aj pre väčšinu krajín EÚ.

¹⁰ HDP – hodnota všetkých finálnych výrobkov a služieb vyrobených na danom území za dané obdobie

4.6 Daňové zaťaženie a jeho meranie v Slovenskej a Českej republike

Daňové zaťaženie opisuje ako určitý daňový systém, resp. konkrétna daň uplatňovaná hospodárskou alebo daňovou politikou znižuje finančné zdroje daňového subjektu. Daňové zaťaženie vyjadrujeme rôznymi makroekonomickými a mikroekonomickými ukazovateľmi. Makroekonomický pohľad posudzuje celkové zaťaženie v danej krajine, väčšinou je to pomerový indikátor. Najčastejšie sa na posúdenie daňového zaťaženia využívajú nominálne (zákonné) daňové sadzby, ktoré však nevyjadrujú skutočné daňové zaťaženie subjektov. Neobsahujú metódy úprav základu dane. Medzi mikroekonomické metódy merania daňového zaťaženia patrí priemerná efektívna daňová sadzba, marginálna efektívna daňová sadzba a daňový klin.

Jedným zo spôsobov merania daňového zaťaženia je vyjadrenie výšky vybraných daní a sociálnych odvodov (sociálne a zdravotné poistenie) ako podiel na hrubom domácom produkte v bežných cenách, ktorý sa používa na medzinárodnú komparáciu. Štát ju zväčša sleduje jeden rok.

Daňová kvóta I - predstavuje podiel vybraných daní a DHP v stálych cenách, teda ukazuje koľko daní pripadá na jednu jednotku HDP v danej ekonomike. Obsahuje v sebe príjmy zo všetkých vybraných daní.

$$DK1 = \frac{\sum \text{všetkých vybraných daní}}{HDP \text{ (v stálych cenách)}}$$

Daňová kvóta II – pomenovaná aj ako súhrnná, resp. zložená predstavuje celkové daňové odvodové zaťaženie, keďže okrem daní obsahuje aj povinné sociálne a zdravotné odvody, ide teda o podiel vybraných daní spolu s povinnými odvodmi do fondov a DPH v stálych cenách.

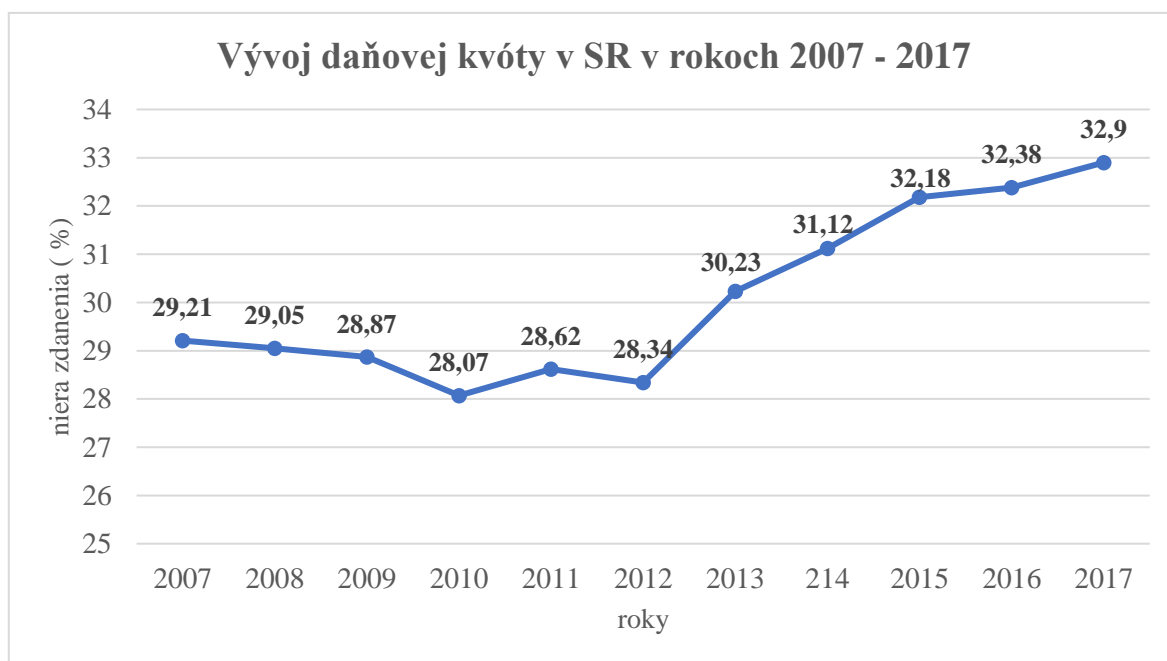
$$DK2 = \frac{\sum \text{všetkých vybraných daní} + \text{odvody do SP a ZP}}{HDP \text{ (v stálych cenách)}}$$

Daňová kvóta III. – predstavuje metódu na porovnávanie daňového zaťaženia, ktorá v sebe obsahuje ďalšie odvody, ktoré však nie sú zahrnuté v daňovej kvóte II. (napr. licenčné poplatky, odvody na poistné motorových vozidiel, rôzne koncesionárske poplatky, atď.)

Prostredníctvom sledovania daňovej kvóty v krajinách sa uskutočňuje makroekonomická analýza danej ekonomiky, ktorá ukazuje podiel celkových vybraných daní na hrubom domácom produkte vyprodukovanom sledovanou ekonomikou. Táto analýza je uskutočňovaná prostredníctvom štatistických údajov, ktoré sú dostupné v online databáze OECD za roky 2000 až 2017.

Celkové daňové príjmy vyjadrené v percentách HDP vyjadrujú podiel na výstupe krajiny, ktorý vláda vyberá prostredníctvom daní. Možno ho považovať za jedno z mier, do ktorých vláda kontroluje zdroje ekonomiky. Daňové zaťaženie sa meria tak, že sa celkové prijaté daňové príjmy berú ako percento HDP. Tento ukazovateľ sa vzťahuje na vládu ako celok (všetky úrovne verejnej správy) a meria sa v miliónoch USD a percentuálnom vyjadrení HDP. (OECD)

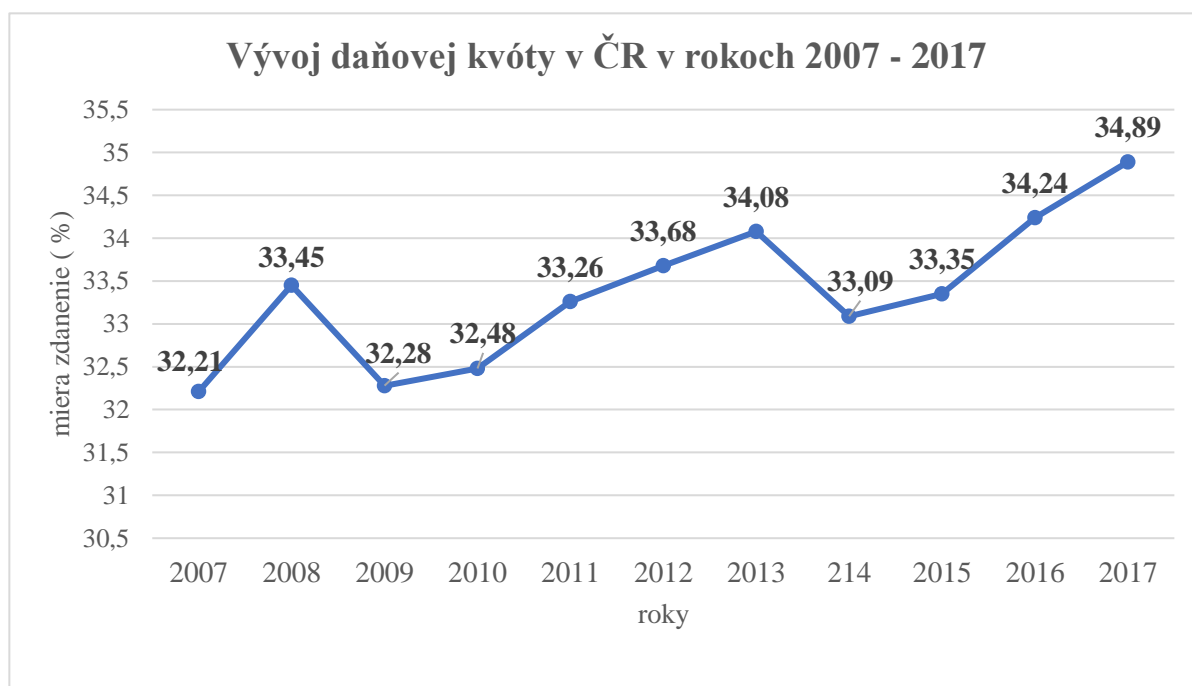
Graf 9: Vývoj daňovej kvóty SR

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa OECD.

Na predchádzajúcom Grafe 9 môžeme vidieť vývoj daňovej kvóty na Slovensku v rokoch 2007 až 2017. Jednotlivé údaje za sledované obdobie vyjadrujú percentuálny podiel celkových daňových príjmov na Slovensku ku HDP. Daňová kvóta sa za sledované obdobie desiatich rokov pohybovala v rozmedzí od 28,07 % do 32,9 %. Napriek neustálemu nominálnemu rastu daňových a odvodových príjmov, ich pomer k ekonomickej aktivite meranej hrubým domácim produktom kolíše. Od roku 2007 až do roku 2010 ich podiel na HDP klesal. Od roku 2011 stabilne rastie, pričom eurofondová horúčka v roku 2015 prispela k historickému maximu. Rast daňových a odvodových príjmov však dlhodobo nedokáže držať krok s rastom HDP bez dodatočných legislatívnych opatrení navyšujúcich príjmy. Celkový vplyv legislatívy do roku 2010 bol zanedbateľný. Od roku 2011 bolo prijatých viacero opatrení, ktoré prispievali k rastu daňovej kvóty. Môžeme teda vidieť, že v roku 2017 daňová kvóta za sledované obdobie dosiahla maximálnu hodnotu a to 32,9 %.

Graf 10: Vývoj daňovej kvóty ČR

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa OECD.

Graf 10 vyjadruje vývoj daňovej kvóty v Českej republike za sledované roky 2007 až 2017. Môžeme vidieť, že oproti Slovensku sa daňová kvóta v Česku vyvíjala z časového hľadiska rôznorodejšie. Medzi rokmi 2007-2008 dosiahla nárast o 1,24 percentuálneho

bod. Nasledujúci rok 2009 daňová kvóta opäť klesla takmer o 1,20 percentuálneho bodu. Od roku 2009 pokračoval medziročný nárast daňovej kvóty, až do roku 2013 kedy sa tento nárast zastavil. V roku 2014 daňová kvóta padla na úroveň 33,09 %, čo predstavovalo pokles o takmer 1 percentuálny bod. Od tohto roku sledujeme každoročný nárast daňovej kvóty, tak ako aj na Slovensku a rovnako je tento trend aj vo väčšine členských krajín v Európskej únii.

4.7 Daňové zaťaženie práce

V medzinárodnom porovnávaní sa pri sledovaní daňového zaťaženia práce často využíva mikroekonomický ukazovateľ *priemerná miera zdanenia pracovných príjmov*, ktorá sa vypočíta:

$$PMZ = \frac{\text{skutočne zaplatená a odvedená daň za zamestnanca}}{\text{hrubý príjem zamestnanca}} \times 100$$

Podľa štatistiky OECD sa uvádza *efektívna priemerná miera zdanenia pracovných príjmov*, tzv. **daňový klin**.

Daňový klin (TW) uvádza, koľko percent celkových nákladov na prácu nedostane zamestnanec v čistej mzde, teda vyjadruje určitú mieru daňového zaťaženia tohoto zamestnanca. Počíta sa ako podiel dane z príjmov FO a odvodov na sociálne zabezpečenie platených zamestnancom aj zamestnávateľom k celkovým nákladom práce.

Tento ukazovateľ môžeme vidieť aj ako rozdiel medzi celkovými nákladmi na zamestnanca, ktoré vynaloží zamestnávateľ a čistým príjmom zamestnanca po zdanení, ktorý býva označovaný ako disponibilný príjem (príjem, ktorý je zamestnancovi skutočne vyplatený). Daňový klin rozoberá mieru daňového zaťaženia pri rozdielnom type zamestnanca, závisí to od výšky jeho príjmu, počtu detí a pod.

Hrubý daňový klin (GTW) – podiel dane a odvodov na hrubom príjme, teda výška odvodu do ŠR z 1€ hrubého príjmu zamestnanca.

$$GTW = \frac{\text{daň} + \text{odvody zamestnanca} + \text{odvody zamestnávateľa}}{\text{hrubý príjem}}$$

Čistý daňový klin (NTW) – podiel dane a odvodov na celkovej cene práce, teda koľko finančných prostriedkov z celkových mzdových nákladov tvoria odvody a dane.

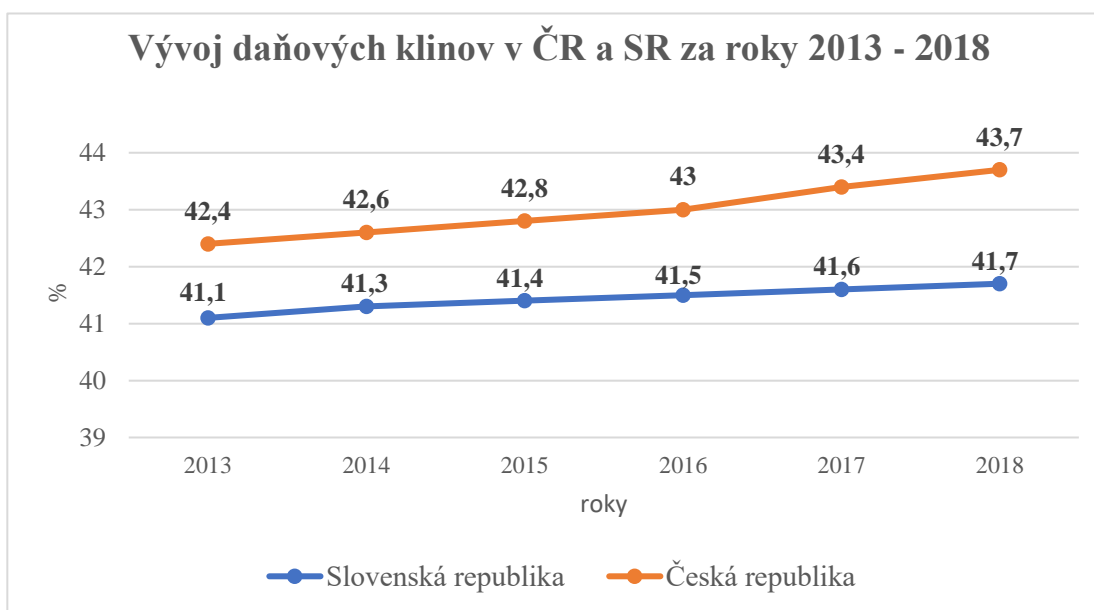
$$NTW = \frac{\text{daň} + \text{odvody zamestnanca} + \text{odvody zamestnávateľa}}{\text{celková cena práce}}$$

Efektívny daňový klin (ETW) – podiel rozdielu dane, odvodov a štátnych transferov na celkových mzdových nákladoch, počíta sa podľa metodiky OECD a objektívne vyjadruje celkové daňové a odvodové zaťaženie práce.

$$ETW = \frac{\text{daň} + \text{odvody zamestnanca a zamestnávateľa} - \text{štátne transfery}}{\text{hrubý príjem}}$$

Na grafe 11, môžeme vidieť vývoj daňových klinov na Slovensku a Česku. V oboch krajinách sledujeme stúpajúcu tendenciu daňového zaťaženia. Miera daňového zaťaženia na Slovensku sa pohybuje od roku 2013 po súčasnosť v hodnotách od 41,1 % po 41,7 %. Sledovali sme bezdetného daňovníka, ktorý najvyššiu mieru daňového zaťaženia pocíťoval v roku 2018, kedy táto miera dosiahla svoju najvyššiu hodnotu sledovaného obdobia a to 41,7 %. To znamená, že až 41,7 % zaplatených daní a povinných odvodov pripadá na jednu peňažnú jednotku mzdových nákladov na zamestnanca. Po sčítaní všetkých daňových povinností daňovníka a odvodov do sociálnej a zdravotnej poisťovne, odvádzaných zamestnancom a zamestnávateľom, ostáva daňovníkovi necelých 60 % z jeho disponibilného príjmu. V Česku sa táto miera v sledovaných rokoch pohybuje v rozmedzí od 42,4 % po 43,7 %, čiže môžeme vidieť že daňové zaťaženie daňovníka v ČR podľa tohto ukazovateľa je vyššie približne o 2 percentuálne body (v roku 2018). Výraznejší nárast miery zdanenia v ČR sledujeme v roku 2017, kedy táto miera narástla o 0,4 percentuálneho bodu. Z tohto vyplýva, že v roku 2018, ostáva daňovníkovi z jeho disponibilného príjmu približne 56 %.

Graf 11: Vývoj daňových klinov

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa OECD.

4.8 Komparácia zdanenia príjmov fyzických osôb v SR a ČR

V nasledujúcej kapitole sme sa venovali praktickým príkladom, ktoré nám pomohli objasniť, v ktorej krajine je daňové zaťaženie fyzických osôb vyššie a naopak, v ktorej krajine sú lepšie podmienky pri zdaňovaní fyzických osôb. V príkladoch č. 1 a 2 porovnáваме zdanenie príjmov zo závislej činnosti, teda zdanenie zamestnancov v oboch krajinách, v príklade č. 3 sledujeme zdanenie príjmov z podnikania a v poslednom príklade sa venujeme zdaneniu príjmu z prenájmu nehnuteľností.¹¹

4.8.1 Zdanenie príjmov zo závislej činnosti

V nasledujúcich príkladoch si ukážeme výpočet zdanenia príjmu zamestnanca za zdaňovacie obdobie 2019. Pre porovnanie zdanenia na Slovensku a Česku použijeme modelový príklad na daňovníkovi, ktorého pri výpočte berieme za rezidenta danej krajiny, pre ktorú toto zdanenie počítame. Porovnáваме zdanenie bezdetného, slobodného zamestnanca a zamestnanca, ktorý je ženatý a má deti.

Príklad 1: Daňovník dosiahol príjmy za rok 2019 zo zamestnania vo výške 8 640€ a u svojho zamestnávateľa podpísal daňové vyhlásenie. Daňovník v tomto roku odviedol na životnom poistení celkovo 290€. Daňovník je bezdetný a slobodný.

¹¹ Pre zjednodušenie výpočtov vo všetkých príkladoch používame jednotný výmenný kurz 1 € = 25,5 Kč.

Tabuľka 4: Výpočet daňovej povinnosti zamestnanca

	SR v €	ČR v Kč
hrubý príjem	8 640	220 320
poistné odvody zamestnanec	1 157,76	24 235,2
poistné odvody zamestnávateľ	3 041,28	74 908,8
ČZD ¹²	7 482,24	295 300
NČZD ¹³ na daňovníka	3 937,35	-
životné poistenie	290	7 395
ZD	3 544,89	287 905
sadzba dane	19 %	15 %
daňová povinnosť	673,52	43185,75
zľava na daňovníka	-	24 840
DP	673,52 €	18 345,75 Kč
porovnanie DP v EUR	673,52 €	719,44 €

Zdroj: Vlastné spracovanie.

V tabuľke 4 môžeme vidieť základné rozdiely medzi výpočtami daňovej povinnosti zamestnanca v Slovenskej a Českej republike. Zamestnanec na Slovensku odvádza 13,4 % do sociálnej a zdravotnej poisťovne, v Česku je toto zaťaženie o niečo nižšie, tam zamestnanec odvádza 11 % z hrubej mzdy, čo predstavuje rozdiel o 2,4 %. Odvody do týchto poisťovní, ktoré odvádza zamestnávateľ za zamestnanca sú na Slovensku taktiež vyššie a predstavujú 35,2 % z hrubého príjmu. V Česku je to 34 %. Základný rozdiel zdanenia príjmu zamestnanca je vo výpočte základu dane.

Na Slovensku sa najskôr vypočíta čiastkový základ dane, ktorý vyjadruje rozdiel hrubého príjmu zamestnanca a odvodov do sociálnej a zdravotnej poisťovne, ktoré odvádza zamestnanec (zaokrúhľujeme na eurocenty nadol). Následne sa od čiastkového základu dane odpočítajú nezdaniteľné časti základu dane na daňovníka a na manželku ak má na ne daňovník právo. V danom príklade sa odpočítava iba nezdaniteľná časť na daňovníka, ktorej aktuálna výška pre dané zdaňovacie obdobie je 3 937,35 €, ak čiastkový základ dane je menší alebo rovný ako hodnota 100násobku platného životného minima, čiže suma 20 507 €. Po odpočítaní týchto položiek dostávame základ dane. V Českej republike je tento mechanizmus výpočtu základu dane odlišný, základ dane sa vypočíta z tzv. superhrubej mzdy, ktorá sa počíta ako súčet hrubej mzdy zamestnanca a odvodov do poisťovní, ktoré

¹² ČZD – čiastkový základ dane

¹³ NČZD – nezdaniteľná časť základu dane

odvádza zamestnávateľ. Túto superhrubú mzdu zaokrúhľujeme podľa zákona (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z príjmov) na 100 Kč nahor. V danom príklade môžeme od tohto základu dane v Českej republike odpočítať platby na životné poistenie, avšak len do výšky 24 000 Kč.

Následne po vyčíslení jednotlivých základov daní v oboch krajinách počítame daňovú povinnosť zamestnanca, teda výšku dane, ktorú je povinný zaplatiť za dané zdaňovacie obdobie. Pri dani z príjmov fyzických osôb sa na Slovensku používa sadzba dane 19 % ak základ dane nepresiahne výšku rovnú 176,8 násobku platného životného minima, teda sumu 36 256,37 € a v Česku platí 15 % sadzba dane, ktorá sa môže navýšiť o 7 % tzv. solidárna daň, ak hrubý príjem presiahne ročný strop sociálneho zabezpečenia, teda sumu 1 569 552 Kč. Aby sme dostali daňovú povinnosť daňovníka základ dane vynásobíme sadzbou dane. Na Slovensku je to konečná suma (zaokrúhlená na eurocenty nahor), ktorá môže byť znížená len o daňový bonus alebo o vyplatené preddavky na daň. V Česku sa táto suma môže znížiť ešte o odpočítateľné položky, ktorými sú tzv. zľava na daňovníka a zľava dane na manželku. Výška tejto zľavy na daňovníka je pre aktuálny rok vo výške 24 840 Kč ročne. Platí však, že tieto položky znižujú daňovú povinnosť na nulu, no nemôžu ju znížiť do záporných hodnôt (nevzniká z nich preplatok). Taktiež ako na Slovensku aj v Česku môže výslednú daňovú povinnosť znížiť ešte daňový bonus na dieťa.

Podľa nášho fiktívneho zadania teda môžeme subjektívne posúdiť, že zdanenie príjmu zamestnanca, ktorý je slobodný a bezdetný a dosahuje príjem 8 640 € (220 320 Kč) je v Českej republike vyššie o 45,92 € (1 170,96 Kč). Čo znamená, že lepším prostredím pre daňovníka z daného príkladu je Slovenská republika (aj napriek vyššej daňovej sadzbe), kde by znášal nižšie daňové zaťaženie. Treba však podotknúť, že podľa jedného príkladu nevieme posúdiť celkovú situáciu daňového zaťaženia v daných krajinách.

Príklad 2

Daňovník za rok 2019 dosiahol hrubý ročný príjem zo zamestnania 13 500 € a u svojho zamestnávateľa podpísal daňové vyhlásenie.

Daňovník žije v spoločnej domácnosti s manželkou a 2 deťmi (7 rokov, 3 roky). Manželka daňovníka poberá rodičovský príspevok a za rok 2019 dosiahla vlastné príjmy vo výške 980 €.

Tabuľka 5: Výpočet daňovej povinnosti ženatého zamestnanca

	SR v €	ČR v Kč
hrubý príjem	13 500	344 250
poistné odvody zamestnanec	1 809	37 867,5
poistné odvody zamestnávateľ	4 752	117 045
ČZD	11 691	461 300
vlastné príjmy manželky	980	24 990
NČZD na daňovníka	3 937	-
NČZD na manželku	2 957,35	-
ZD	4 796	461 300
sadzba dane	19 %	15 %
daňová povinnosť	911	69 195
zľava na daňovníka	-	24 840
Zľava na manželku	-	24 840
DB na deti	731,61	34 608
DP	178,68 €	- 15 093 Kč
DP v EUR	178,68 €	-591,88 €

Zdroj: Vlastné spracovanie.

V tabuľke 5 môžeme vidieť výpočet zdanenia príjmu zamestnanca, ktorý je ženatý a má dve deti vo veku 3 a 7 rokov. Postup výpočtu základu dane daňovníka je rovnaký ako v príklade 1. Rozdiel predstavuje výpočet sumy nezdaniteľnej časti základu dane, ktorá znižuje čiastočný základ dane daňovníka na Slovensku.

Nezdaniteľná časť základu dane na manželku sa na Slovensku počíta ako rozdiel aktuálnej sumy nezdaniteľnej časti základu dane a vlastných príjmov manželky. V danom príklade sme NČZD na manželku vypočítali ako $3\,937,35 - 980 = 2\,957,35$ €. Taktiež plná suma $3\,937,35$ € platí, ak je čiastkový základ dane menší alebo rovný 176,8 násobku platného životného minima, čo predstavuje sumu $36\,256,37$ €. Uplatniť si nezdaniteľné časti dane na Slovensku je možné len z tzv. aktívnych príjmov, do ktorých radíme príjmy zo zamestnania a príjmy z podnikania. V Česku si ženatý daňovník môže znížiť vypočítanú daň (daňovú povinnosť) o zľavu dane na manželku vo výške $24\,840$ Kč ročne, pokiaľ vlastný príjem manželky neprekročil sumu $68\,000$ Kč.

V danom príklade, kedy má daňovník deti, odpočítavame daňový bonus, ktorý si môže uplatniť, od daňovej povinnosti. Na Slovensku sa výška daňového bonusu v danom

príklade počíta ako súčet hodnôt 266,04 € (platný daňový bonus na jedno dieťa staršie ako 6 rokov – ročný) a 465,57 € (platný daňový bonus na jedno dieťa mladšie ako 6 rokov – ročný) . Tento daňový bonus si na Slovensku môže uplatňovať iba jeden z rodičov dieťaťa a zaokrúhľujeme ho výpočte na eurocenty nahor. Na rozdiel od toho v Českej republike daňový bonus závisí od poradia dieťaťa, toto poradie závisí od daňovníka, nemusí byť podľa veku detí. V danom príklade má daňovník dve deti a môže si uplatniť daňový bonus vo výške: 15 204 Kč (daňový bonus na 1. dieťa) + 19 404 Kč (daňový bonus na 2. dieťa) = 34 608 Kč. Vplyvom daňového bonusu už môže nastať preplatok na dani, čo znamená, že daňovníkovi je určitá výška dane vrátená.

Podľa príkladu číslo 2, môžeme usúdiť, že daňové zaťaženie ženatého zamestnanca, ktorý má dve deti je vyššie na Slovensku, a že v Česku má dokonca nárok na vrátenie daní (vzniká mu preplatok na dani). Oproti predchádzajúcemu príkladu kedy sme posúdili, že lepšie prostredie pre slobodného a bezdetného daňovníka je Slovenská republika, naopak v druhom príklade vidíme, že pre daňovníka s rodinou je lepšia situácia v Českej republike.

4.9 Zdanenie príjmov z podnikania – Príklad 3

V nasledujúcom príklade si porovnáme daňové zaťaženie príjmov fyzických osôb z podnikania v oboch sledovaných krajinách za rok 2019. Opäť tieto výpočty porovnáme na modelovom príklade, v ktorom daňovníka berieme ako rezidenta danej krajiny, pre ktorú počítame daňovú povinnosť.

Daňovník v roku 2019 dosiahol príjmy z podnikania ako remeselný živnostník (tesárstvo) vo výške 32 500 €. Uplatňuje si paušálne výdavky. Daňovník žije v spoločnej domácnosti so svojou manželkou, ktorá je evidovaná na úrade práce a v danom roku nedosiahla žiadne vlastné príjmy. Pre zjednodušenie počítame nasledujúci príklad bez odvodov do sociálnej a zdravotnej poisťovne.

Tabuľka 6: Zdanenie príjmov z podnikania

Príjmy	SR v €	ČR v Kč
		32 500
paušálne výdavky (SR – 60 %, ČR – 80 %)	19 500	663 000
ČZD	13 000	165 750
NČZD na daňovníka	3 937,35	-
NČZD na manželku	3 937,35	-
ZD	5 125,30	165 750
sadzba dane	19 %	15 %
daňová povinnosť	973,80	24 862,50
zľava na daňovníka	-	24 840
zľava na manželku	-	24 840
DP	973,80 €	0

Zdroj: Vlastné spracovanie.

V tabuľke 6 môžeme vidieť príjmy živnostníka tesára za rok 2019, ktoré dosiahli výšku 32 500 € (828 150 Kč). Daňovník si uplatňuje paušálne výdavky, ktoré predstavujú percento z dosiahnutých príjmov. Podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov si rezident Slovenskej republiky uplatňuje paušálne výdavky vo výške 60 % z príjmu z podnikania, no maximálne do výšky 20 000 €. V Česku platia pre paušálne výdavky rôzne percentá, ktoré sa priradujú ku konkrétnym príjmom z podnikania. Pre príjmy z remeselnej živnosti je to 80 % z dosiahnutých príjmov.

Čiastkový základ dane vypočítame ako rozdiel príjmov a výdavkov a to v oboch krajinách. Na Slovensko si živnostník môže taktiež uplatniť NČZD na daňovníka a takisto aj na manželku, keďže príjem z podnikania radíme ku aktívnym príjmom. Živnostník má nárok na uplatnenie si plnej výšky týchto nezdaniteľných častí. Základ dane vynásobíme sadzbou dane, ktorá v oboch krajinách ostáva rovnaká ako pri príjme zo závislej činnosti a dostaneme daňovú povinnosť živnostníka pre daný rok 2019. V Česku si daňovník túto daňovú povinnosť môže znížiť ešte o zľavu na daňovníka a taktiež na manželku, v plnej výške 24 840 Kč.

Z tabuľky 3 teda môžeme vidieť výsledok porovnania daňového zaťaženia živnostníka v daných krajinách. Podľa nášho modelového príkladu sme zistili, že v danej situácii by bola daňová povinnosť živnostníka v Česku nulová, a naopak na Slovenku by musel živnostník zaplatiť 973,80 €. Veľkou časťou tento výsledok ovplyvnili paušálne

výdavky, ktorých sadzba je odlišná v daných krajinách. Daňová povinnosť pred uplatnením zliav na dani v Česku bola približne rovnaká v oboch krajinách, čo zabezpečili nezdaniteľné položky na Slovensku. No po uplatnení zliav vznikol obrovský rozdiel v tejto daňovej povinnosti.

4.10 Zdanenie príjmov z prenájmu nehnuteľností – príklad 4

V poslednom príklade si priblížime výpočet zdanenia príjmu fyzickej osoby z prenájmu bytu v zdaňovacom období za rok 2019.

Študent zdedil byt po svojej starej mame, ktorý sa rozhodol dať do prenájmu. Po odpočítaní všetkých nákladov súvisiacich s prenájomom tohto bytu, predstavoval jeho príjem z prenájmu bytu 5 200 € za rok 2019. Preukázateľné výdavky boli vo výške 2 600 €.

Tabuľka 7: Zdanenie príjmov z prenájmu

	SR v €	ČR v Kč
Príjem	5 200	132 600
oslobodenie príjmu	500	-
príjem po oslobodení	4 700	132 600
preukázateľné výdavky	2 600	66 300
upravené preukázateľné výdavky	2 350	66 300
ZD	2 350	66 300
sadzba dane	19 %	15 %
daňová povinnosť	446,50	9 945
zľava na daňovníka	-	24 840
zľava na študenta	-	4 020
DP	446,50 €	0 Kč

Zdroj: Vlastné spracovanie.

V tabuľke 7 si zobrazujeme výpočet daňového zaťaženie príjmu z prenájmu bytu v roku 2019 pre obe sledované krajiny. Príjem za prenájom dosiahol výšku 5 200 € (132 600 Kč). Na Slovensku platí, že príjmy z prenájmu nehnuteľností sú oslobodené až do výšky 500 €. No následne treba vypočítať pomerovo upravené preukázateľné (skutočné) výdavky. Podľa zákona o dani z príjmov si možno na príjmy z prenájmu nehnuteľností uplatniť iba preukázateľné výdavky, tzv. nemožno si uplatniť paušálne výdavky. V Česku sa neuplatňuje oslobodenie príjmov z prenájmu, teda si nemusia upravovať preukázateľné výdavky.

Základ dane teda vypočítame v oboch krajinách ako príjmy mínus preukázateľné výdavky, ktoré sa nám vzťahujú ku danej nehnuteľnosti. Pre výpočet daňovej povinnosti použijeme rovnaké daňové sadzby ako v predchádzajúcich výpočtoch. Základ dane neupravujeme o nezdaniateľné príjmy na Slovensku, pretože príjem z prenájmu nehnuteľností radíme do pasívnych príjmov, kde sa tieto nezdaniateľné časti neuplatňujú. V Českej republike sa ale naopak uplatňujú zľavy na daniach a teda si môžu upraviť daňovú povinnosť. V danom príklade si daňovník, ktorý je študent uplatní zľavu na daňovníka a taktiež zľavu na študenta, ktorá ročne predstavuje výšku 4 020 Kč. Takže český študent si môže od daňovej povinnosti odpočítať až 28 860 Kč, čo presiahlo jeho daňovú povinnosť, tzv. nevzniká mu daňová povinnosť.

Po dopočítaní príkladu č. 4 môžeme zhodnotiť to, že zdanenie príjmov študenta je výhodnejšie v Českej republike, pretože si študent môže uplatniť zľavu na študenta, čo na Slovensku neexistuje.

Záver

Cieľom našej práce bolo porovnať zdaňovanie príjmov fyzických osôb v Slovenskej a Českej republike. Aj keď na danú tému je napísaných mnoho prác, naša práca obsahuje aktuálne porovnanie a zároveň tie najnovšie zmeny v oboch sledovaných daňových systémoch. Pomocou tejto práce sa vieme zorientovať v oboch daňových systémoch a vieme posúdiť výhody a nevýhody v oblasti daňového zaťaženia fyzických osôb. Záverečná práca poukazuje aj na to, že napriek tomu, že Slovensko s Českom tvorilo kedysi spoločný štát v zdanení príjmov existuje mnoho odlišností.

V prvej časti práce sme teoreticky popísali a objasnili základné pojmy daňovej problematiky, definovali sme daň a popísali sme jej úlohu v danej ekonomike a popísali sme jej funkcie a taktiež základné a vedľajšie znaky. Ďalej sme vymedzili daňové sústavy oboch štátov a bližšie sme sa venovali dani z príjmu.

V druhej a tretej kapitole sme sa venovali cieľom našej práce a vypísali sme čiastkové ciele, pomocou ktorých sme sa dopracovali ku hlavným cieľom našej práce a zadefinovali sme si a opísali metódy skúmania danej problematiky, ktoré sa vyskytujú v našej záverečnej práci.

V samotnom praktickom porovnávaní daňových systémov prostredníctvom dane z príjmov fyzických osôb, sme ukázali mnoho podobností v zdanení v oboch krajinách. Dôležitým okamihom pre obe porovnávané krajiny bol vstup do Európskej únie a samotná snaha o harmonizáciu daňových systémov, preto existuje mnoho podobností medzi týmito dvomi krajinami. Taktiež dané podobnosti sú ovplyvnené aj samotným faktom, že tieto krajiny kedysi spolu tvorili jeden štát a po ich rozdelení nedošlo k výrazným zmenám v oblasti daní.

Pokračovali sme porovnaním príjmovej štruktúry štátneho rozpočtu za rok 2018 v oboch sledovaných krajinách, ktoré nám prinieslo zistenie, že hlavným zdrojom štátnych rozpočtov SR a ČR sú daňové príjmy, ktoré tvoria v SR 80 % štátnych príjmov a v ČR až 88,4 %. Pre rok 2018 sme si taktiež uviedli percentuálnu štruktúru daňových príjmov štátneho rozpočtu oboch krajín, z ktorej je zrejmé, že najväčší tok daňových príjmov tvorili dane za tovary a služby, a teda hlavne daň z pridanej hodnoty, ktorá v oboch krajinách predstavuje približne 41 % z daňových príjmov ŠR. Ďalej sme nadväzovali analýzou vývoja daňových príjmov za posledných 6 rokov (od roku 2013 po rok 2018) pre sledované krajiny

a dopracovali sme sa ku záveru, že daňové príjmy v oboch krajinách zaznamenávajú každoročný nárast v peňažnom vyjadrení, no v percentuálnom porovnaní k HDP daných krajín, môžeme v Českej republike pozorovať od roku 2015 práve pokles týchto daňových príjmov, čo znamená, že síce v krajine sa vyberie každoročne viac daňových príjmov ale každoročný nárast HDP proti tomu je rýchlejší. Na Slovensku je táto situácia iná. Daňové príjmy každoročne rastú v peňažnom vyjadrení ako aj v percentuálnom vyjadrení k HDP, jediná zmenu sme zaznamenali medzi rokmi 2015 a 2016 kedy nastal medziročný pokles daňových príjmov k HDP o 0,2 percentuálneho bodu.

Následne sme si popísali postupy a výpočty merania daňového zaťaženia v krajinách a zamerali sme sa predovšetkým na výpočet daňovej kvóty a daňového klinu. Taktiež sme za obdobie od roku 2007 do roku 2017 sledovali a porovnali vývoj daňovej kvóty na Slovensku a Česku. Daňová kvóta v SR sa za sledované obdobie pohybovala v škále od 28,07 % do 32,9 %, čo je viac menej konštantný nárast. Dokázali sme, že vývoj daňovej kvóty v Českej republike bol z časového hľadiska rôznorodejší a viac krát zaznamenal nárast, pokles a opätovný nárast. V rokoch 2009 a 2014 sme zaznamenali dva najvýraznejšie prepady daňovej kvóty v ČR a to až na hodnoty 32,28 % (2009) a 33,09 % (2014). Vývoj daňových klinov v oboch krajinách sme pozorovali za obdobie rokov 2013 – 2018. V oboch krajinách poukazujeme na stúpajúcu tendenciu daňového zaťaženia sledovaného bezdetného daňovníka. Na SR sa táto miera pohybuje v hodnotách od 41,1 % po 41,7 %, čo môžeme interpretovať, že až 41,7 % zaplatených daní a odvodov pripadá na jednu peňažnú jednotku mzdových nákladov na zamestnanca. V ČR sa táto miera pohybuje v hodnotách od 42,4 % po 43,7 %. Poukázali sme na to, že v roku 2018 znášal daňovník v ČR vyššie daňové zaťaženie približne o 2 percentuálne body.

V záverečnej kapitole, v ktorej sme už prakticky porovnávali daňové zaťaženie fyzických osôb v oboch krajinách v rôznych situáciách sme dosiahli záver, že hlavne kvôli odlišnému odpočtu nezdaniteľnej časti na Slovensku a rôznych daňových úľav v Česku zamestnanec, ktorý je ženatý a má deti znáša na Slovensku vyššie daňové zaťaženie ako by ho znášal v Česku. Naopak pri zamestnancovi, ktorý bol bezdetný a slobodný sme dokázali, že práve na Slovensku znáša nižšie daňové zaťaženie ako u našich susedov. V našom príklade vyšlo, že na Slovensku by tento bezdetný zamestnanec znášal daňovú povinnosť 673,52 € a v Česku by to bolo 719,44 € (18 345,75 Kč), čo robí rozdiel 45,92 € v zdanení príjmu slobodného a bezdetného zamestnanca v ČR a SR. Pri porovnaní zamestnanca, ktorý je ženatý a má 2 deti sme prišli k záveru, že daňové zaťaženie je vyššie na Slovensku

a v Českej republike danému daňovníkovi vznikol preplatok na dani a má teda nárok na vrátenie daní. Môžeme vidieť, že tento značný rozdiel zapríčiňuje výpočet sumy nezdaniteľnej časti základu dane na Slovensku a výpočet zľavy na dani v Česku, ktorý si môže daňovník v oboch krajinách uplatniť na manželku. Daňovník si taktiež uplatňuje daňový bonus na deti v oboch krajinách, ktorý značne ovplyvňuje výslednú daňovú povinnosť daňovníka. Daňová povinnosť v SR by bola v tomto prípade 178,68 € a v ČR by vznikol daňový preplatok vo výške 591,88 € (15 093 Kč).

Pri porovnaní príjmu živnostníka nám vyšlo z daného príkladu, že v Českej republike by mal nulovú daňovú povinnosť a na Slovensku by musel zaplatiť 973,80 €. Je to spôsobené hlavne rozdielom sadzby paušálnych výdavkov v sledovaných krajinách. Na Slovensku sa táto sadzba paušálnych výdavkov pohybuje na úrovni 60 % (maximálne však do výšky 20000 €), oproti tomu v Česku je táto sadzba rôzna podľa druhu vykonávanej činnosti, na náš sledovaný príklad sa vzťahuje sadzba až 80 %.

Pri porovnávaní dane z prenájmu nehnuteľností sme došli k záveru, že výhodnejšou krajinou pre daňovníka je Česká republika. Rozdiel vo výpočte spočíva hlavne v tom, že na Slovensku si daňovník neupravuje základ dane o nezdaniteľné časti, pretože príjem z prenájmu nehnuteľností sa radí do pasívnych príjmov. Naopak v Česku si daňovník môže odpočítať zľavu na dani. V danom príklade si študent, ktorý prenajíma nehnuteľnosť v Českej republike odpočítava až 28 860 Kč (zľava na daňovníka) a ďalších 4 020 Kč (zľava na študenta). Výsledná daňová povinnosť daňovníka je v Česku nulová, kdežto v SR má daňovník povinnosť zaplatiť 446,50 €.

Zoznam použitej literatúry

- BURÁK, Emil. *Daňovníctvo: Daňová teória, daňová politika a daňové riziká*. Bratislava: Inštitút aplikovaného manažmentu, 2016. 201 s. ISBN 978-80-89600-26-7.
- KOLEMBUS, Anton – MINTÁL, Ján. *Daňová optimalizácia bez chýb, pokút a penále*. Žilina: Poradca, s.r.o., 2018. 174 s. ISBN 978-80-8162-048-5.
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- KUŠNÍROVÁ, Jana a kol. *Daňovníctvo daňová teória a politika I: praktikum*. Bratislava: IURA EDITION, člen skupiny Wolters Kluwer, 2011. 138 s. ISBN 978-80-8078-408-9.
- LÉNÁRTOVÁ, Gizela. *Daňové systémy*. Bratislava: EKONÓM, 2015. 300 s. ISBN 978-80-225-4029-2.
- MEDVEĎ, Jozef a kol. *Daňová teória a daňový systém*. Bratislava: Sprint dva, 2009. 288 s. ISBN 978-80-89393-09-1.
- NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 332 s. ISBN 978-80-7478-626-6.
- OECD. *Taxing Wages 2019: 2017-2018 : Special Feature: the Taxation of Median Wage Earners*. Paris: OECD, 2019, 639 s. ISBN 978-92-64-31374-3.
- PALIDEROVÁ, Martina. Daňovo-odvodové zaťaženie zamestnanec verzus živnostník v roku 2019. In: *Dane a účtovníctvo*. Žilina: Poradca podnikateľa, spol. s.r.o., 2019, roč. 16, č. 6, s. 53-63. ISSN 1336-426X.
- SCHULTZOVÁ, Anna a kol. *Daňovníctvo daňová teória a politika I*. Tretie doplnené a prepracované vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, spol. s.r.o., 2018. 360 s. ISBN 978-80-7598-107-3.
- SCHULTZOVÁ, Anna. *Daňové systémy štátov európskej únie*. 3. vydanie. Bratislava: EKONÓM, 2018. 194 s. ISBN 978-80-225-4505-1.

Internetové zdroje

CENA ŠTÁTU. Daň z príjmov fyzickej osoby 2018 [online]. Dostupné na: <https://www.cenastatu.sk/kv-d-dvv-p/graph/table1/row002/2018/>

EUROEKONOM. Požiadavky na daňový systém a daňové princípy [online]. Dostupné na: <https://www.euroekonom.sk/poziadavky-na-danovy-system-a-danove-principy/>

EUROSTAT. GDP and main components (output, expenditure and income) [online]. Dostupné na: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_gdp&lang=en

EUROSTAT. Government revenue, expenditure and main aggregates [online]. Dostupné na: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_10a_main&lang=en

FINANCE. Daň z príjmov fyzických osôb [online]. Dostupné na: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/dan-z-prijmu-fo/>

FINANCE. Daň z príjmu právnických osôb - sleva na dani [online]. Dostupné na: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/dan-z-prijmu-pravnickych-osob/sleva-na-dani/>

FINANČNÍ SPRÁVA. Daň z príjmov [online]. Dostupné na: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/obecne-informace>

FINANČNÁ SPRÁVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Daň z príjmov [online]. Dostupné na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/fyzicke-osoby/informovanie-dan-prijem-fo#ZakladDane>

KOPKÁŠ, Peter. Daňové a odvodové zaťaženie podnikov na Slovensku v procese integrácie [elektronický zdroj]. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019. s. 65-72 [cit. 24.10.2019]. ISBN 978-80-225-4621-8. Dostupné na: https://sekarl.euba.sk/ar1-eu/sk/detail-eu_un_cat.1-0256320-Danove-a-odvodove-zatazenie-podnikov-na-Slovensku-v-procese-integracie/

MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2018 [online]. Dostupné na: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2018/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-cr-a-c-35633>

MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 50. Daňový report Slovenskej republiky 2018 (október 2018) [online]. Dostupné na: <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/ekonomicke-analyzy/50-danovy-report-slovenskej-republiky-2018-oktober-2018-2.html>

OECD. Average personal income tax and social security contribution rates on gross labour income [online]. Dostupné na: https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=TABLE_I5

OECD. Revenue Statistics 2019 [online]. Dostupné na: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/0bbc27da-en/1/2/4/index.html?itemId=/content/publication/0bbc27da-en&_csp_=fb150f38de3d79feb040c95e33debbe5&itemIGO=oecd&itemContentType=book#section-d1e60315

OECD. Taxing Wages - The Slovak Republic. 2019 [online]. Dostupné na: https://www.oecd.org/slovakia/taxing-wages-slovak-republic.pdf?fbclid=IwAR0rxru19PXcfgpDQjxrcI4GreO8UwNO7DQkq7AVubw-LfX8KHU0-dXME_U

PWC. Dane do vrecka 2019 [online]. Dostupné na: https://www.pwc.com/sk/sk/publikacie/assets/2019/dane_do_vrecka_2019%20.pdf

WORLD BANK GROUP. Economy Profile Slovak Republic. 2020 [online]. Dostupné na: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/s/slovakia/SVK.pdf>

WORLD BANK GROUP. Economy Profile Czech Republic. 2020 [online]. Dostupné na: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/c/czech-republic/CZE.pdf>

ZÁKON č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov [online]. Dostupné na: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Sprievodca/Sprievodca_danami/2019/2019.01.24_DzP.pdf

ZÁKON č. 564/2004 Z. z. Zákon o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. Dostupné na: <https://www.epi.sk/zz/2004-564>